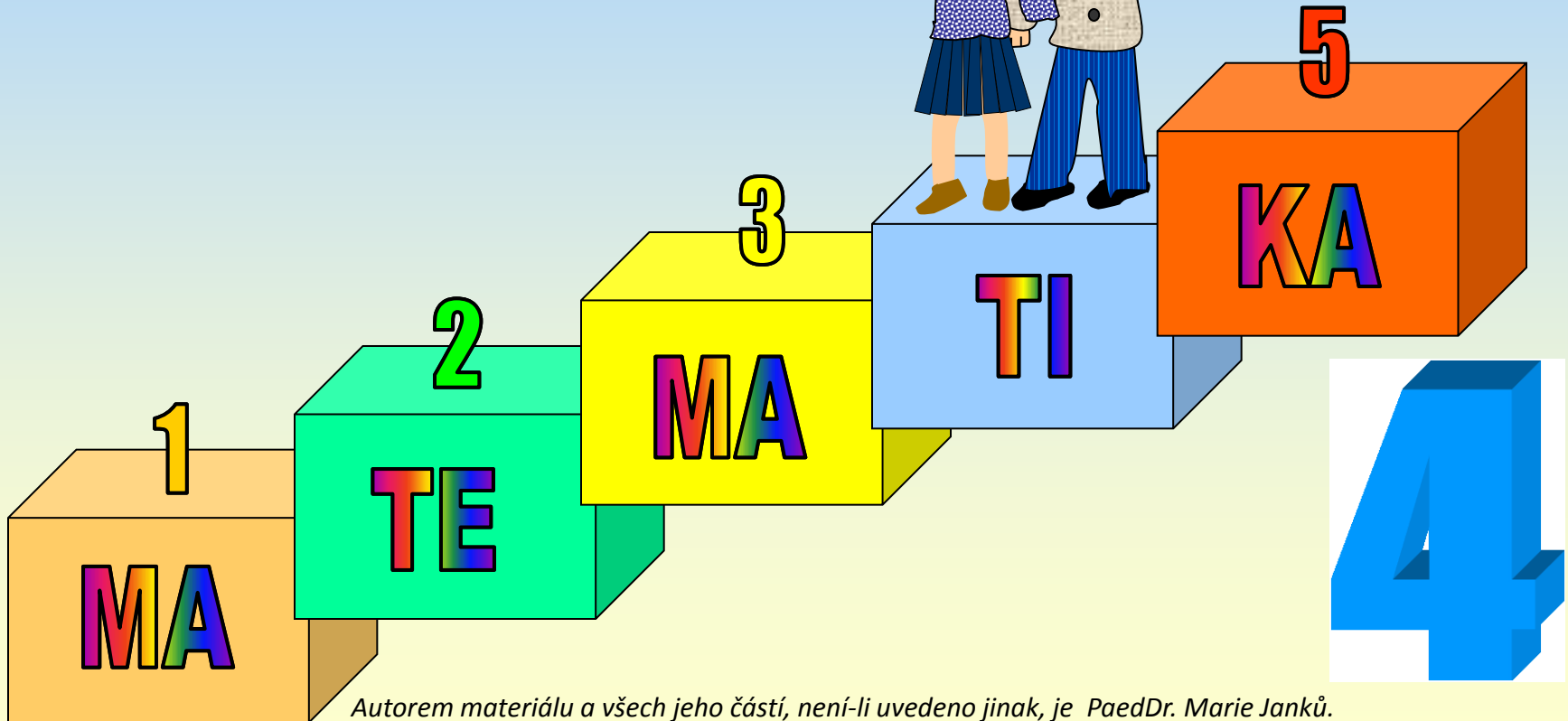
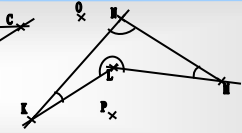
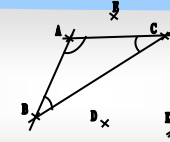
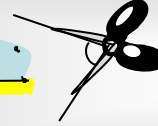

Čtvrtáci a matematika VII

Poznáváme úhel

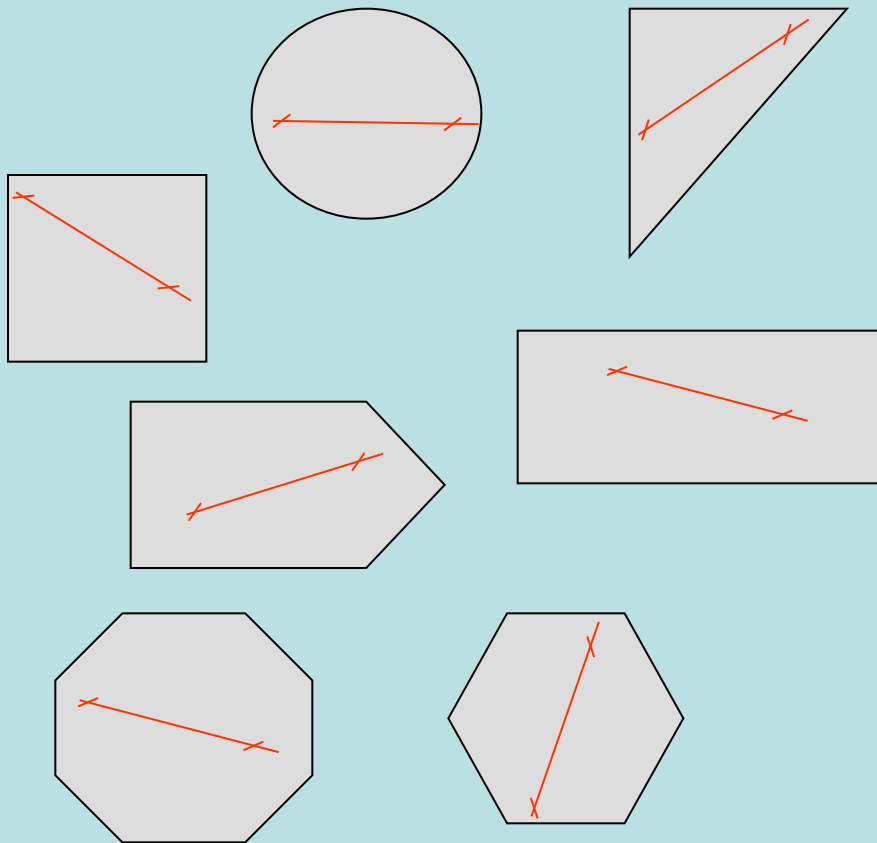

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je PaedDr. Marie Janků.

Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785.

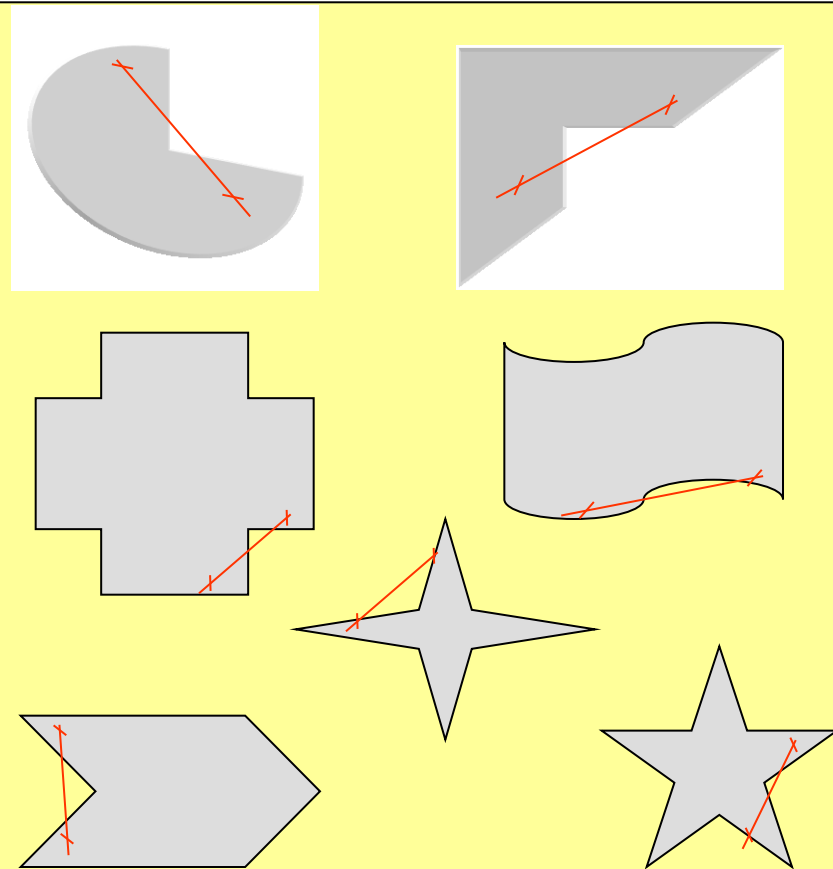
Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV).

konvexní

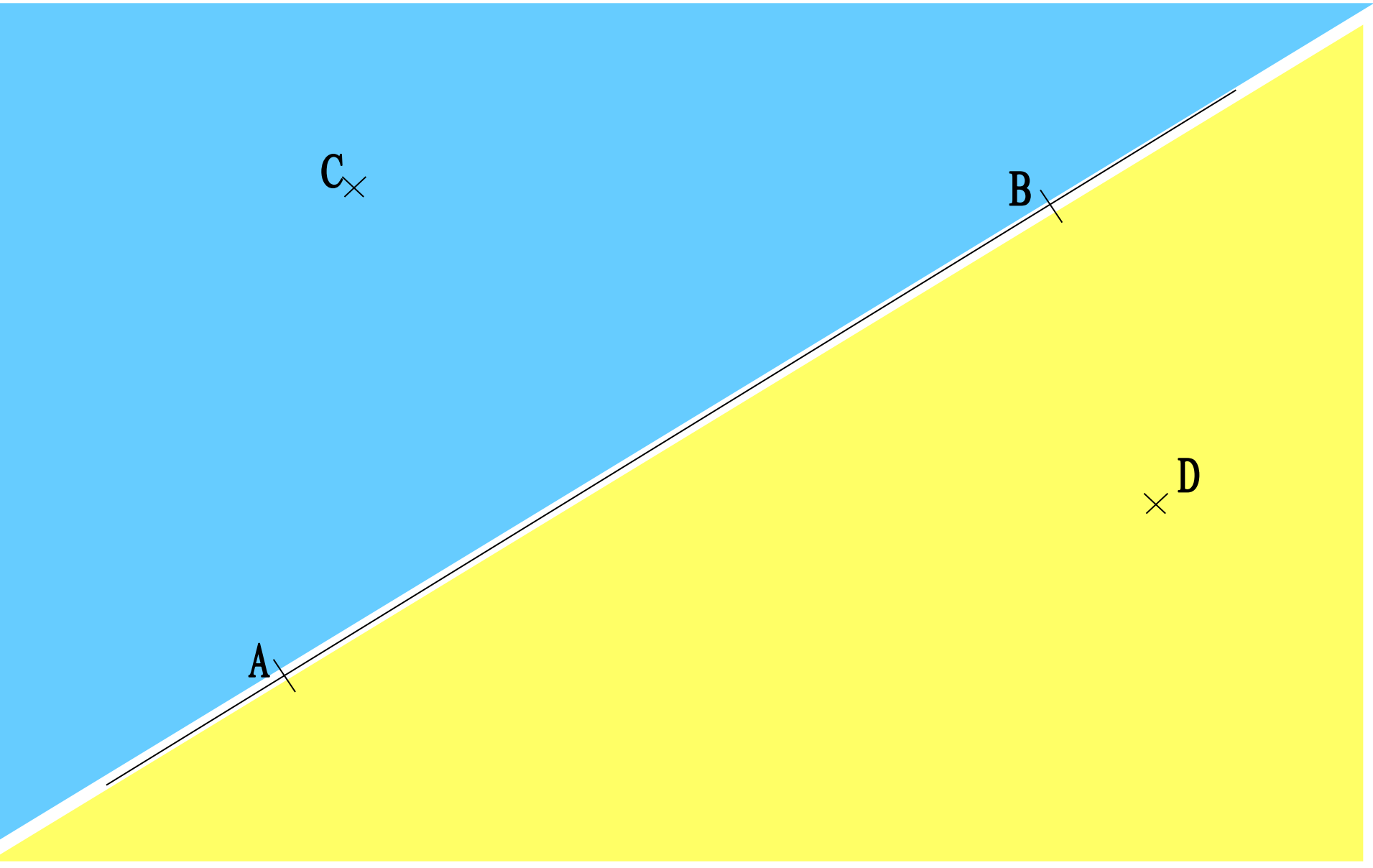
Je Není možno vyznačit úsečku, jejíž krajní body jsou body daného geometrického útvaru a alespoň jeden její bod není bodem daného geometrického útvaru.

nekonvexní

Je Není možno vyznačit úsečku, jejíž krajní body jsou body daného geometrického útvaru a alespoň jeden její bod není bodem daného geometrického útvaru.

Přímka AB určuje v rovině dvě poloroviny. V jedné polorovině vyznačte bod C .
V polorovině k ní opačné vyznačte bod D .

Nekonvexní úhel AVB

$\sphericalangle$ AVB

Konvexní úhel AVB

$\sphericalangle$ AVB

D_x

C_x

B

A

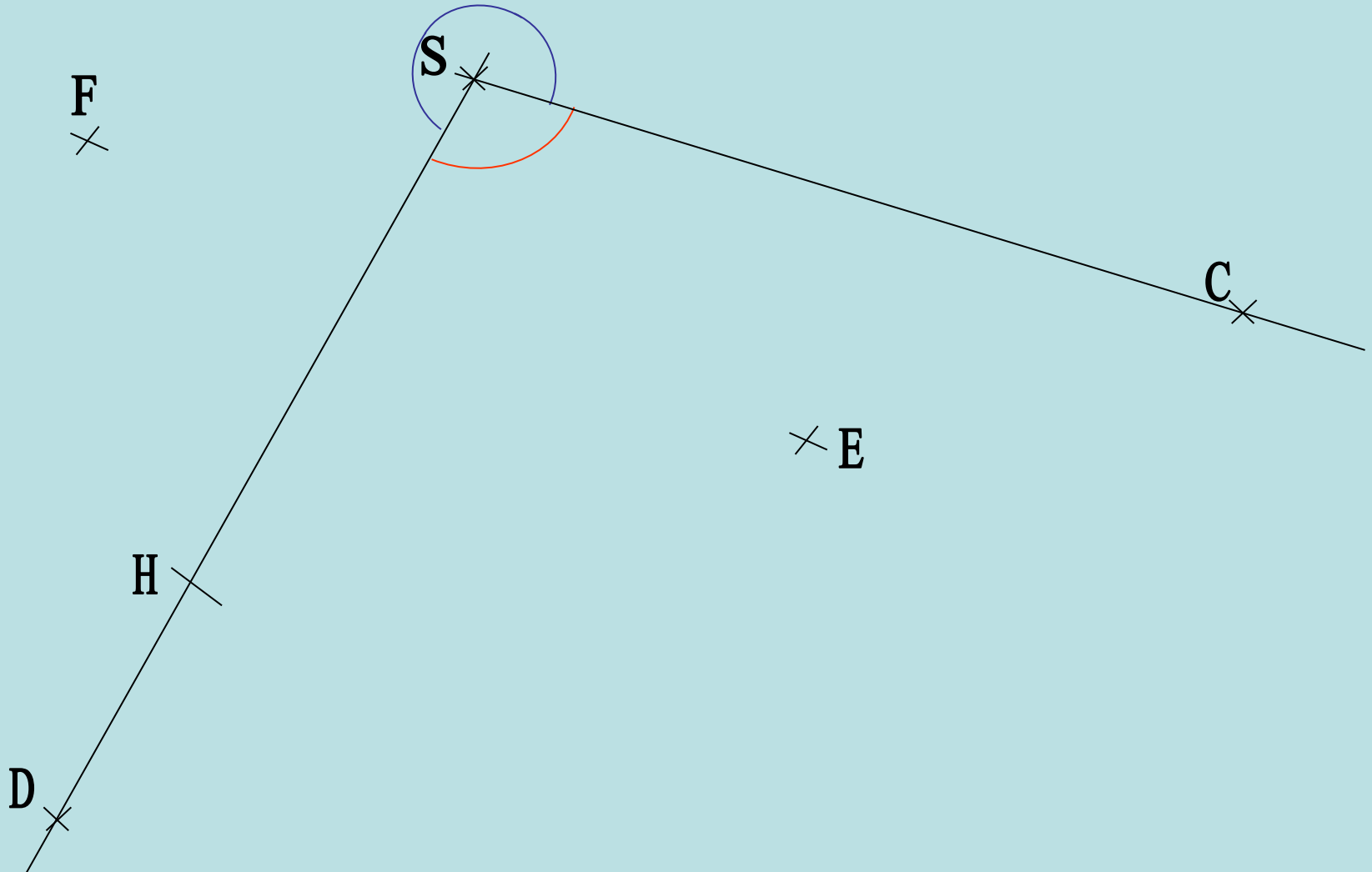
V

Polopřímky VA, VB se společným počátkem V určují v rovině dva úhly AVB a to: Jeden konvexní $\sphericalangle$ AVB a jeden nekonvexní $\sphericalangle$ AVB. Polopřímky VA, VB jsou ramena konvexního úhlu $\sphericalangle$ AVB i nekonvexního úhlu $\sphericalangle$ AVB. Bod V je vrcholem úhlu $\sphericalangle$ AVB i úhlu $\sphericalangle$ AVB.

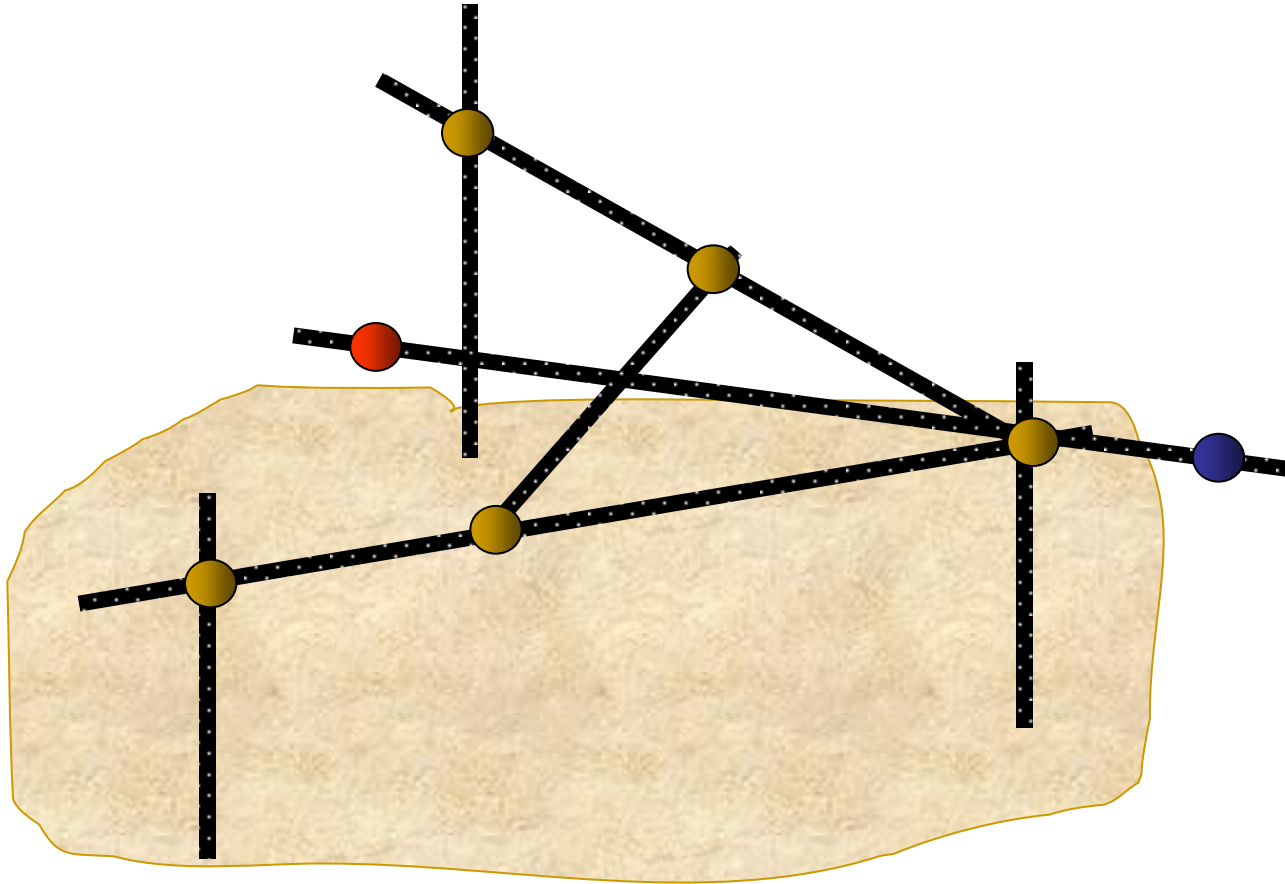
Narýsujte polopřímky $\rightarrow SC$ a $\rightarrow SD$. Červeným obloučkem vyznačte konvexní úhel $\sphericalangle CSD$ a modrým nekonvexní úhel $\sphericalangle CSD$.

Vyznačte bod E úhlu $\sphericalangle CSD$ a bod F úhlu $\sphericalangle CSD$.

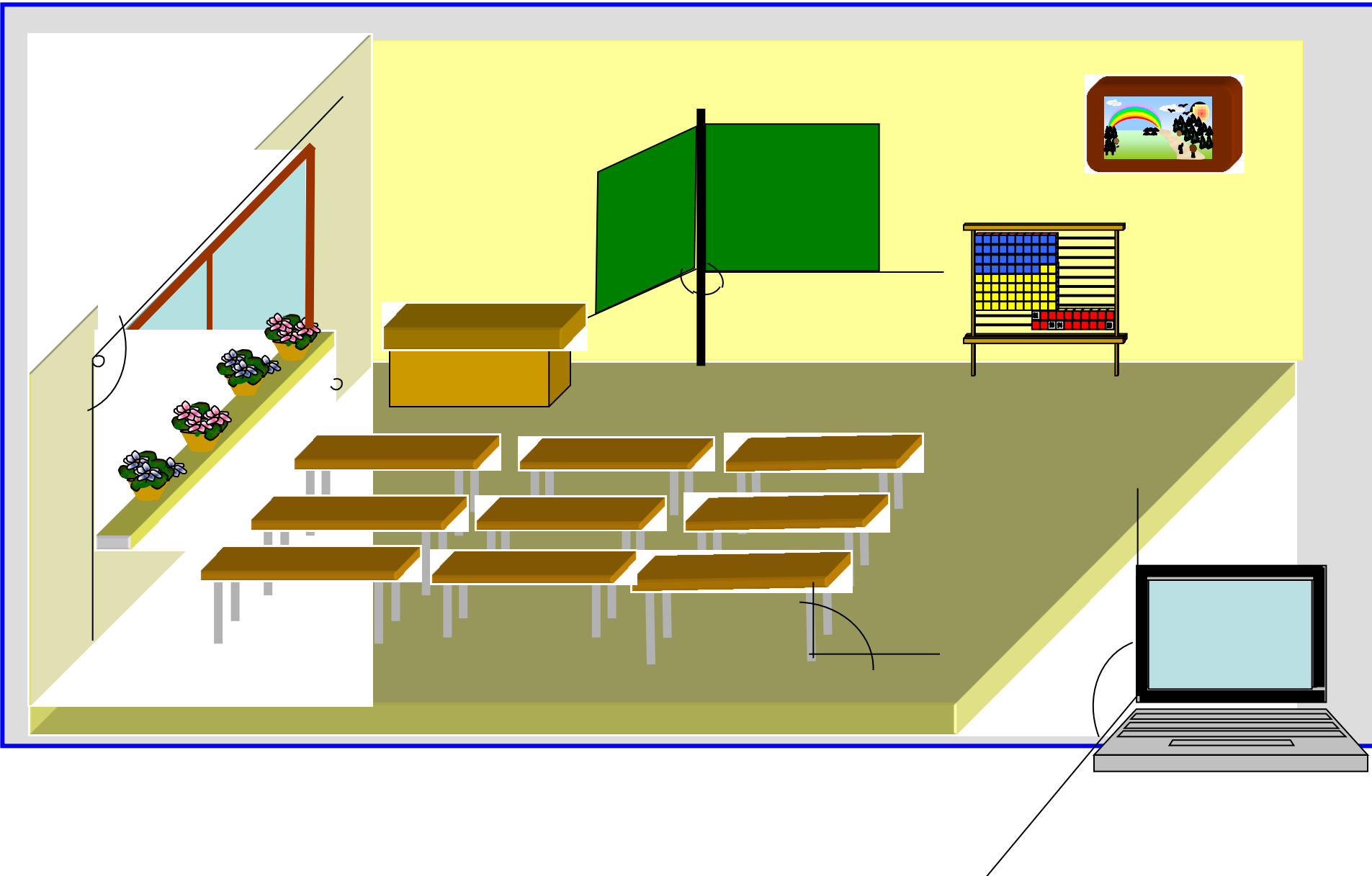
Dokážete vyznačit bod H, který je bodem úhlu $\sphericalangle CSD$ i $\sphericalangle CSD$?

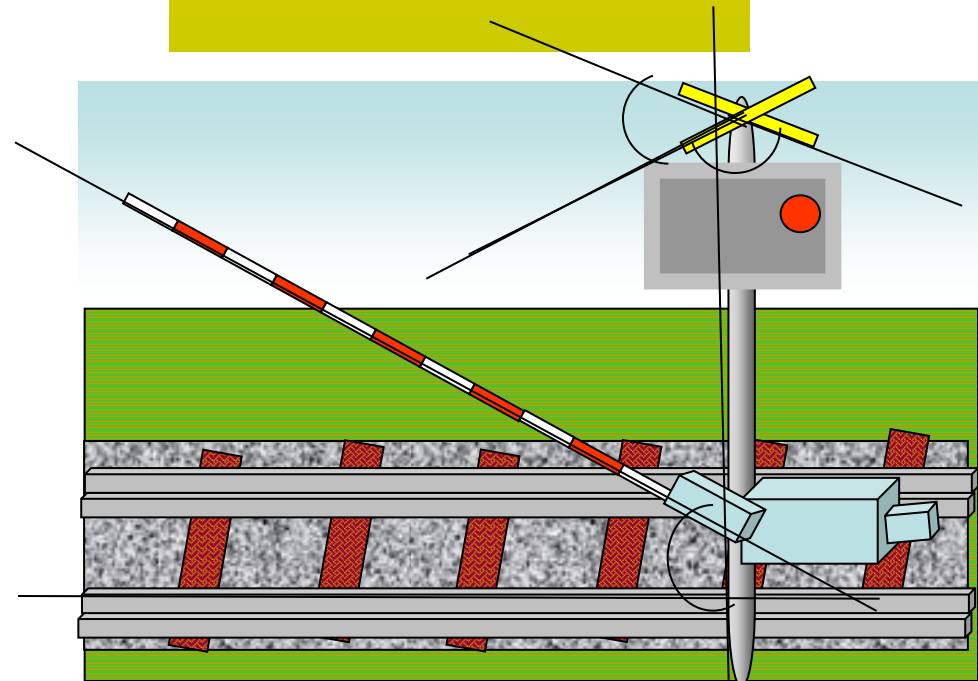
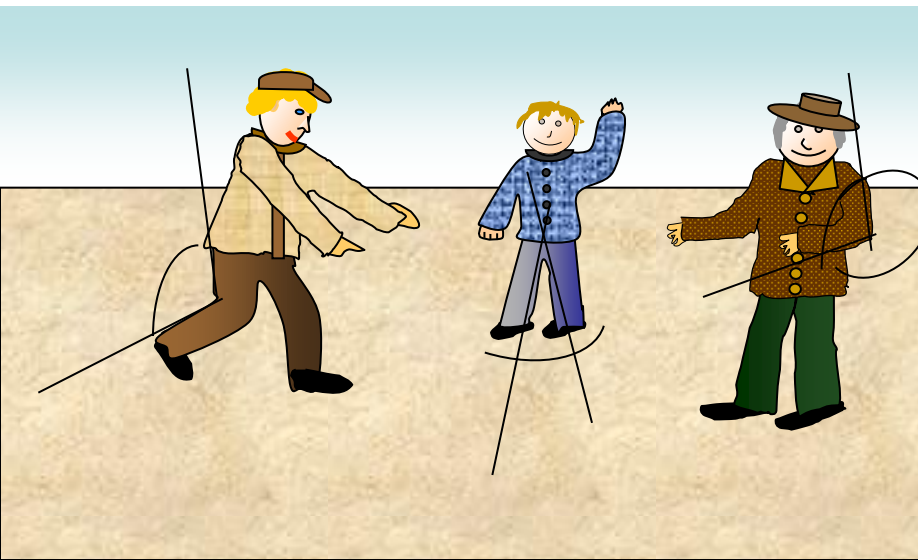
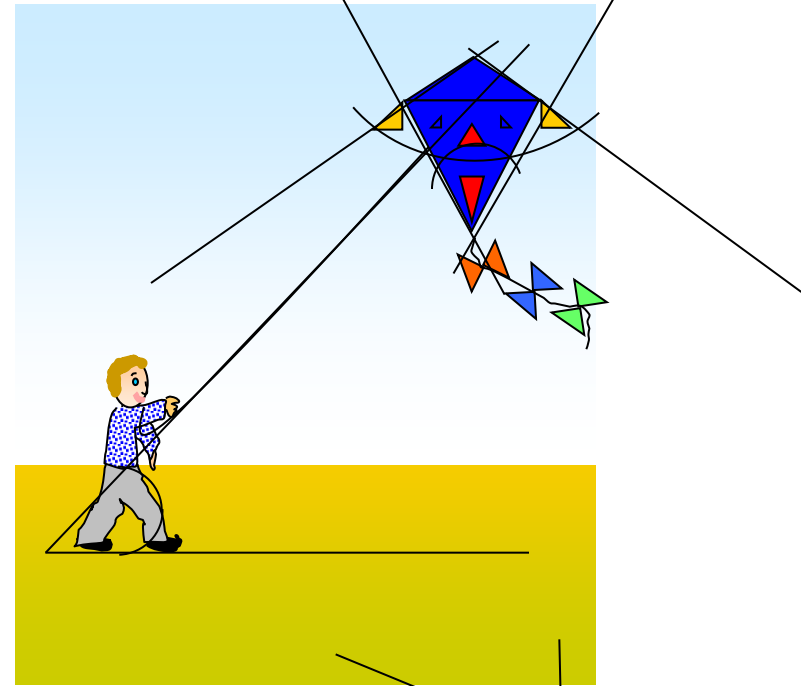
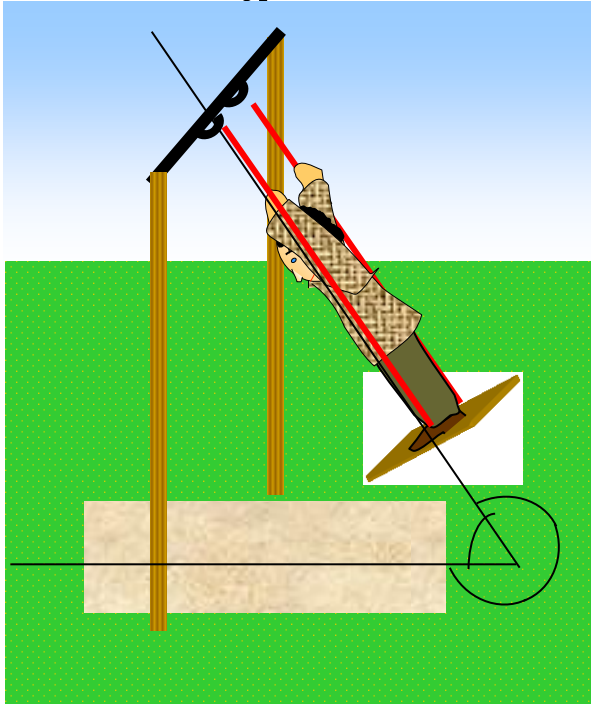
Vymodelujte špejlemi úhel. Červeně vymodelujte bod konvexního úhlu a modře bod nekonvexního úhlu.

Podívejte se kolem sebe a pokuste se vidět i úhly určené třeba hranami tabule, nebo hranami lavice, částmi rámu okna.

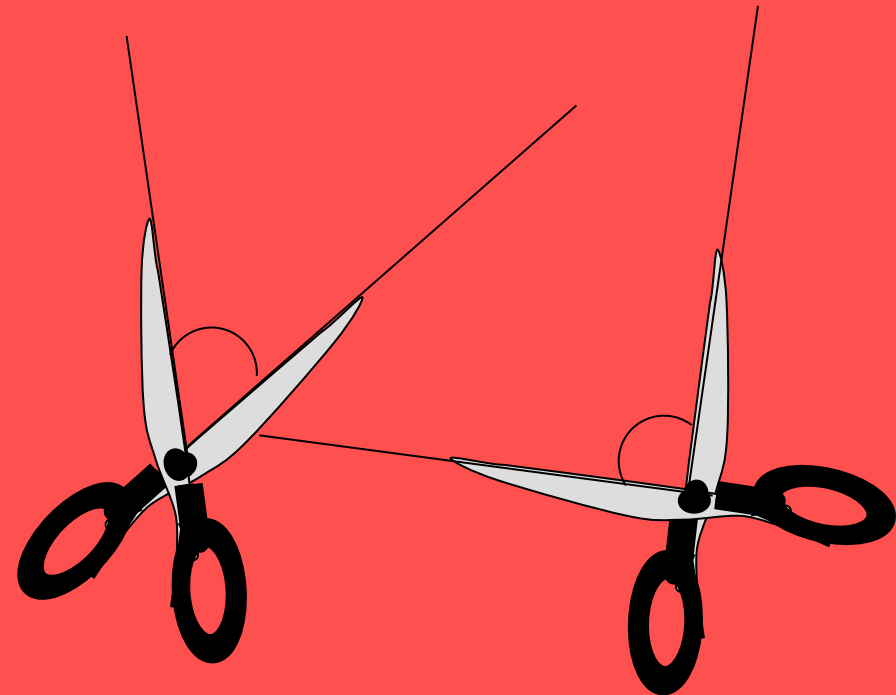
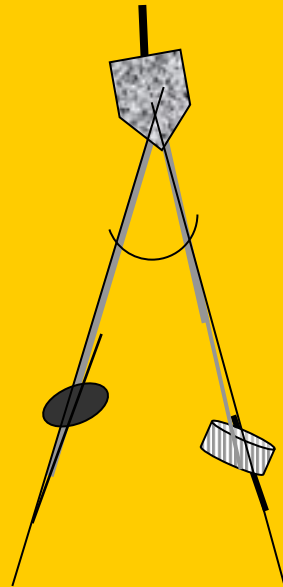
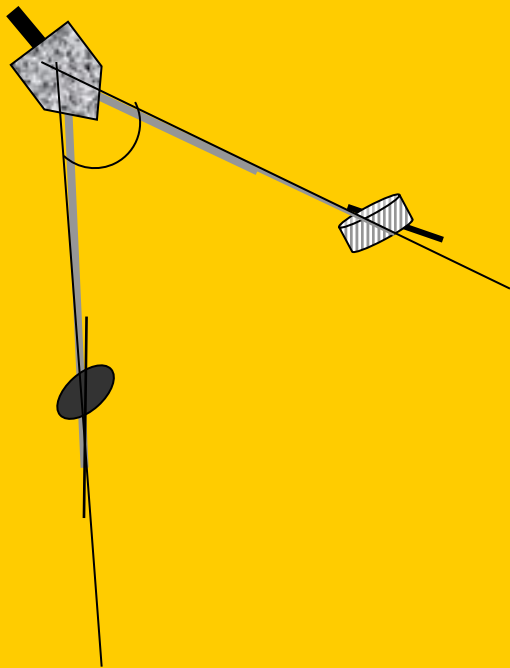
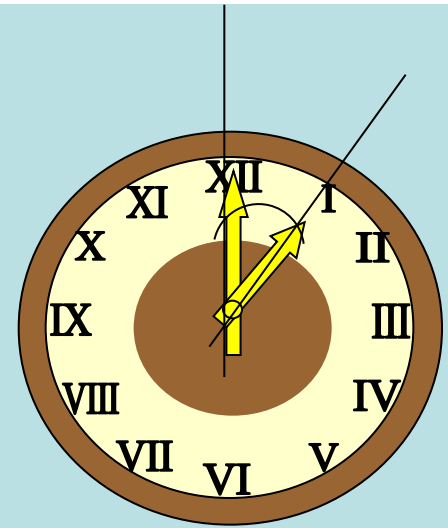
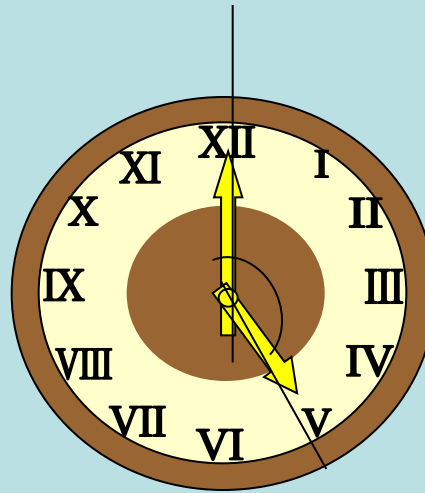
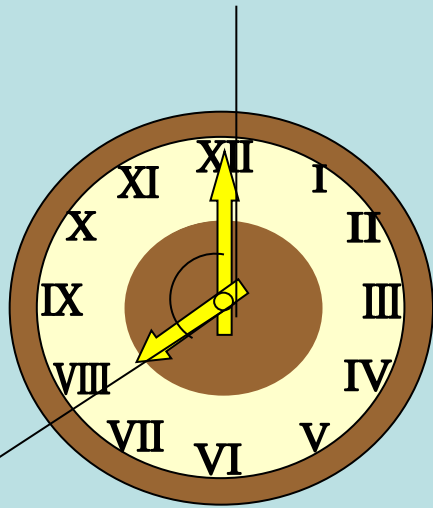

Najdete na obrázcích úhly? Vyznačte je.

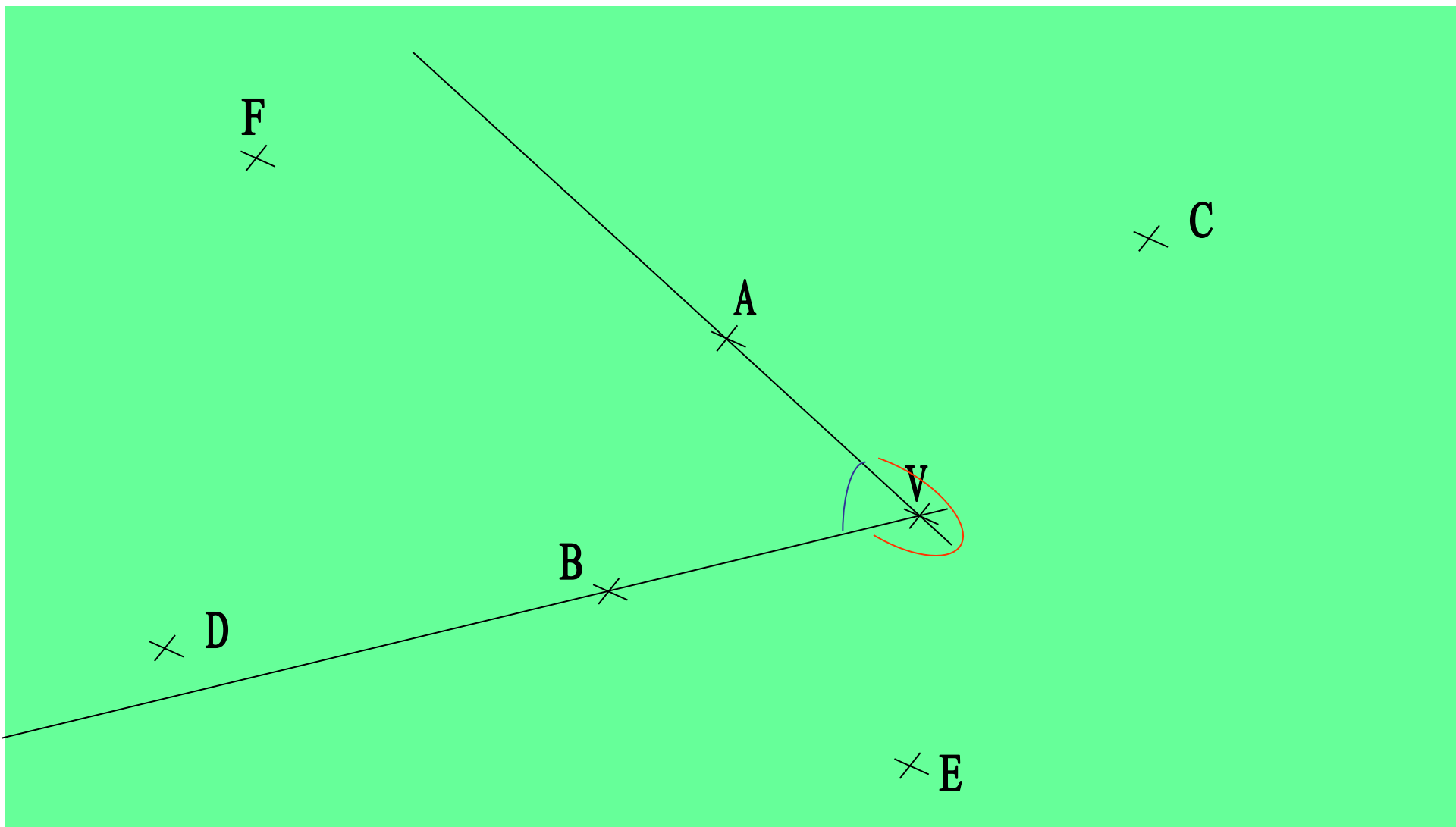

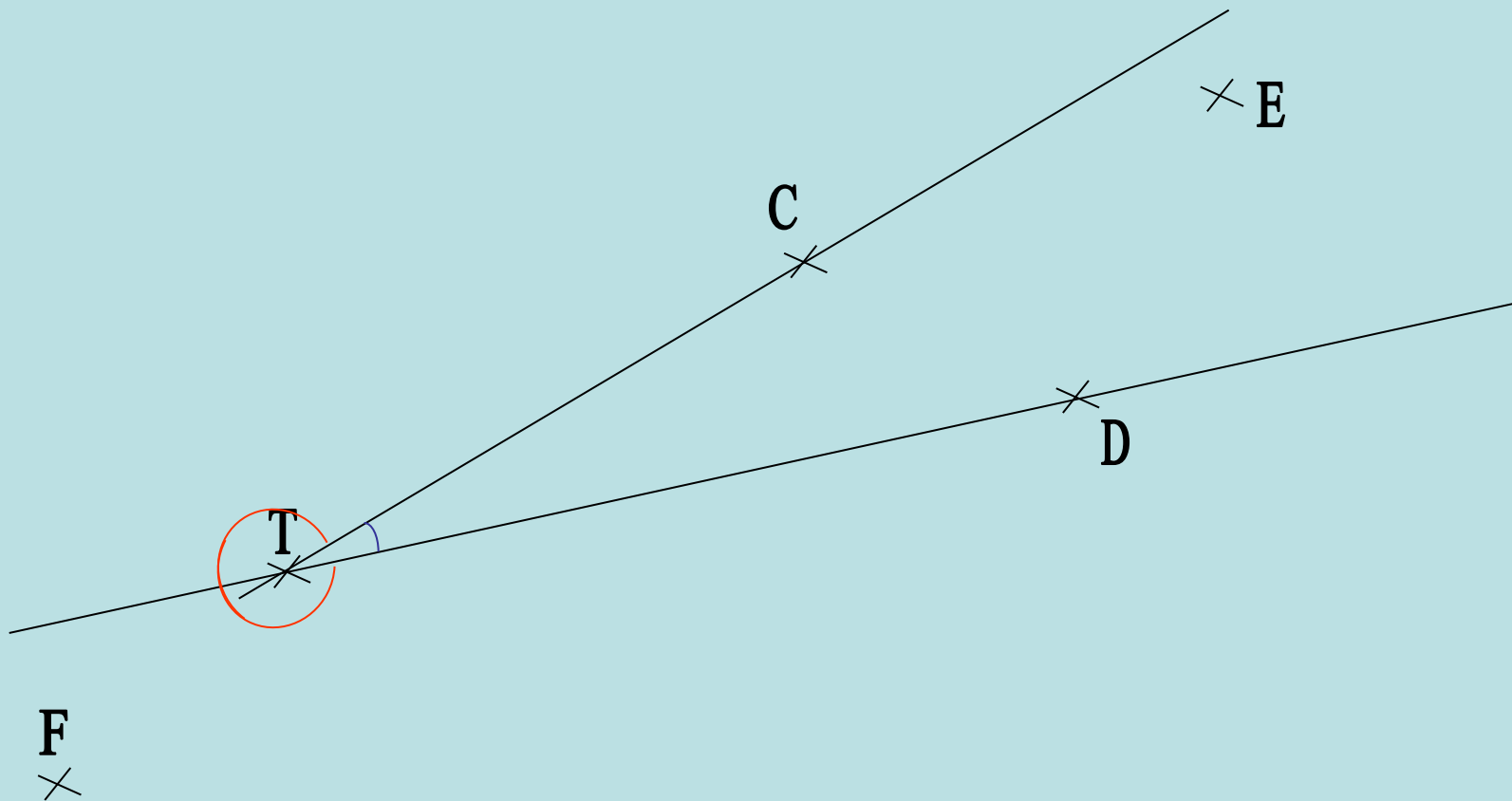
Které věci vyznačují různé úhly?

Narýsujte úhel $\sphericalangle AVB$. Vyznačte ho modrým obloučkem.
Červeným obloučkem vyznačte nekonvexní úhel $\sphericalangle AVB$.
Doplňte věty: Úhlu $\sphericalangle AVB$ náleží body **A, V, B, D, F**.
Úhlu $\sphericalangle AVB$ náleží body **A, V, B, C, E**.

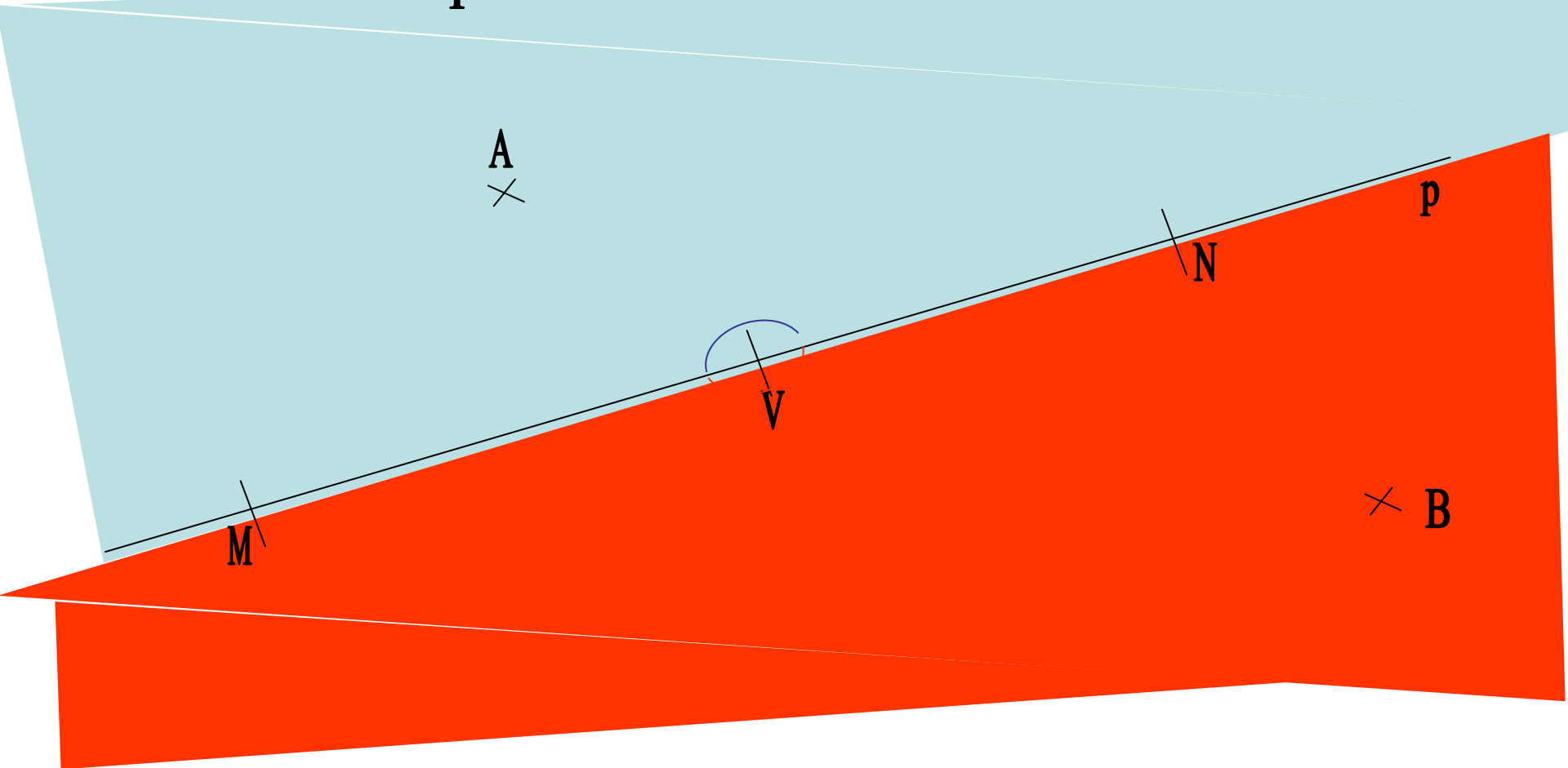
Narýsujte úhel CTD. Modrým obloučkem vyznačte $\sphericalangle$ CTD a červeným obloučkem vyznačte $\sphericalangle$ CTD. Vyznačte bod E úhlu $\sphericalangle$ CTD a bod F úhlu $\sphericalangle$ CTD.

Přímka p určuje v rovině dvě poloroviny. V jedné polorovině vyznačte bod A . V polorovině k ní opačné vyznačte bod B .

Na přímce p vyznačte polopřímku $\rightarrow VM$ a k ní opačnou polopřímku $\rightarrow VN$.

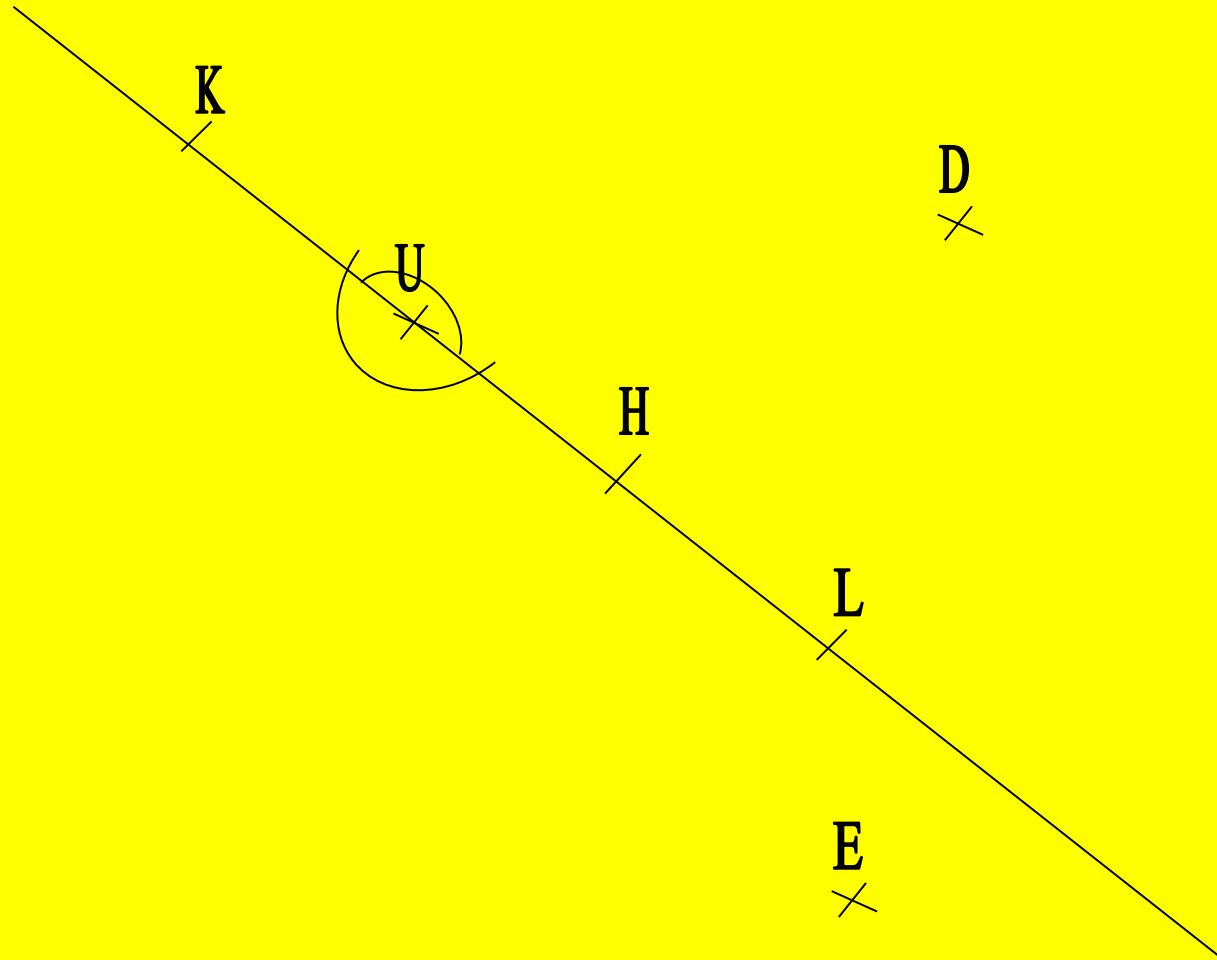
Polopřímky VM a VN jsou ramena přímého úhlu $\sphericalangle MVN$ určeného bodem A i ramena přímého úhlu $\sphericalangle MVN$ určeného bodem B .

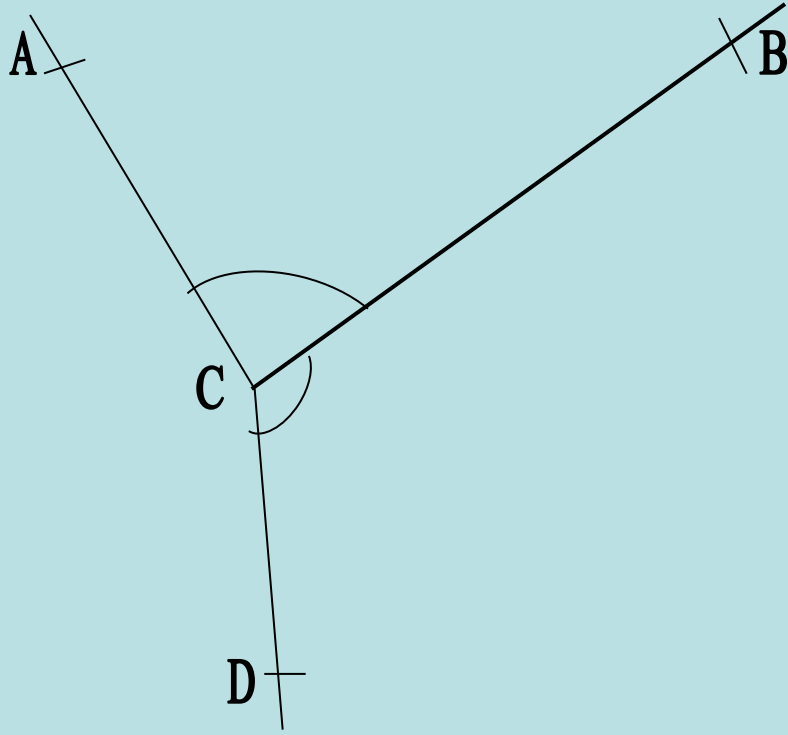
Narýsujte přímý úhel $\sphericalangle KUL$. Vyznačte bod D úhlu $\sphericalangle KUL$.

Vyznačte bod E, který není bodem úhlu $\sphericalangle KUL$ určeného bodem D.

Vyznačte bod H, který je bodem úhlu $\sphericalangle KUL$ určeného bodem D
i bodem úhlu $\sphericalangle KUL$ určeného bodem E.

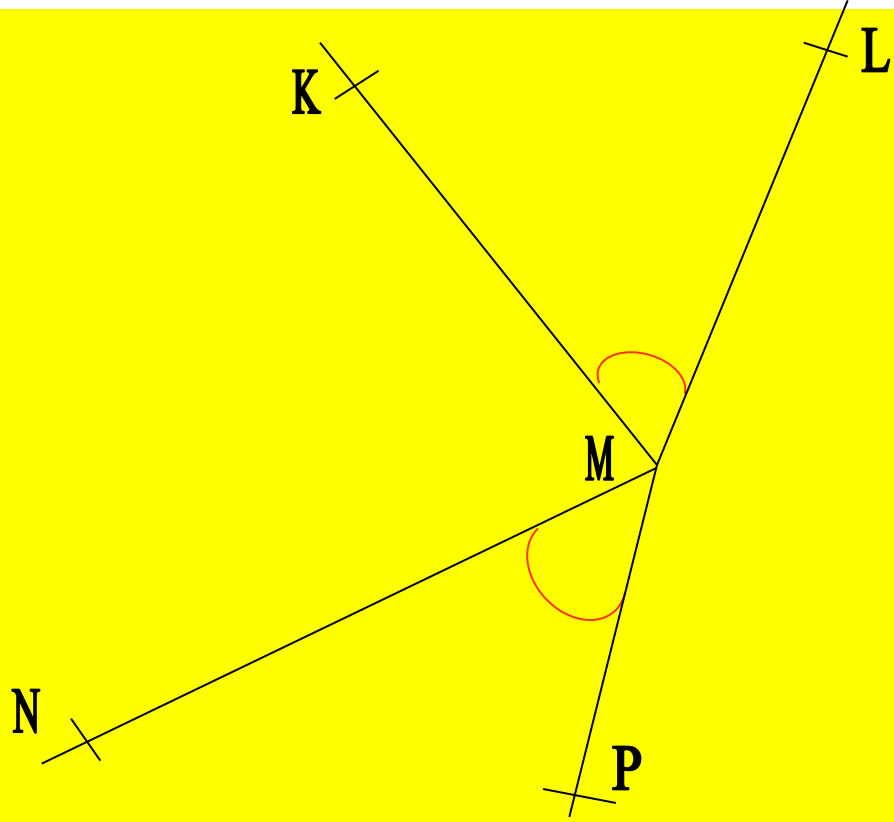

Narýsujte a zapište dva úhly, které mají společné jedno rameno. Společné rameno obtáhněte barevně.

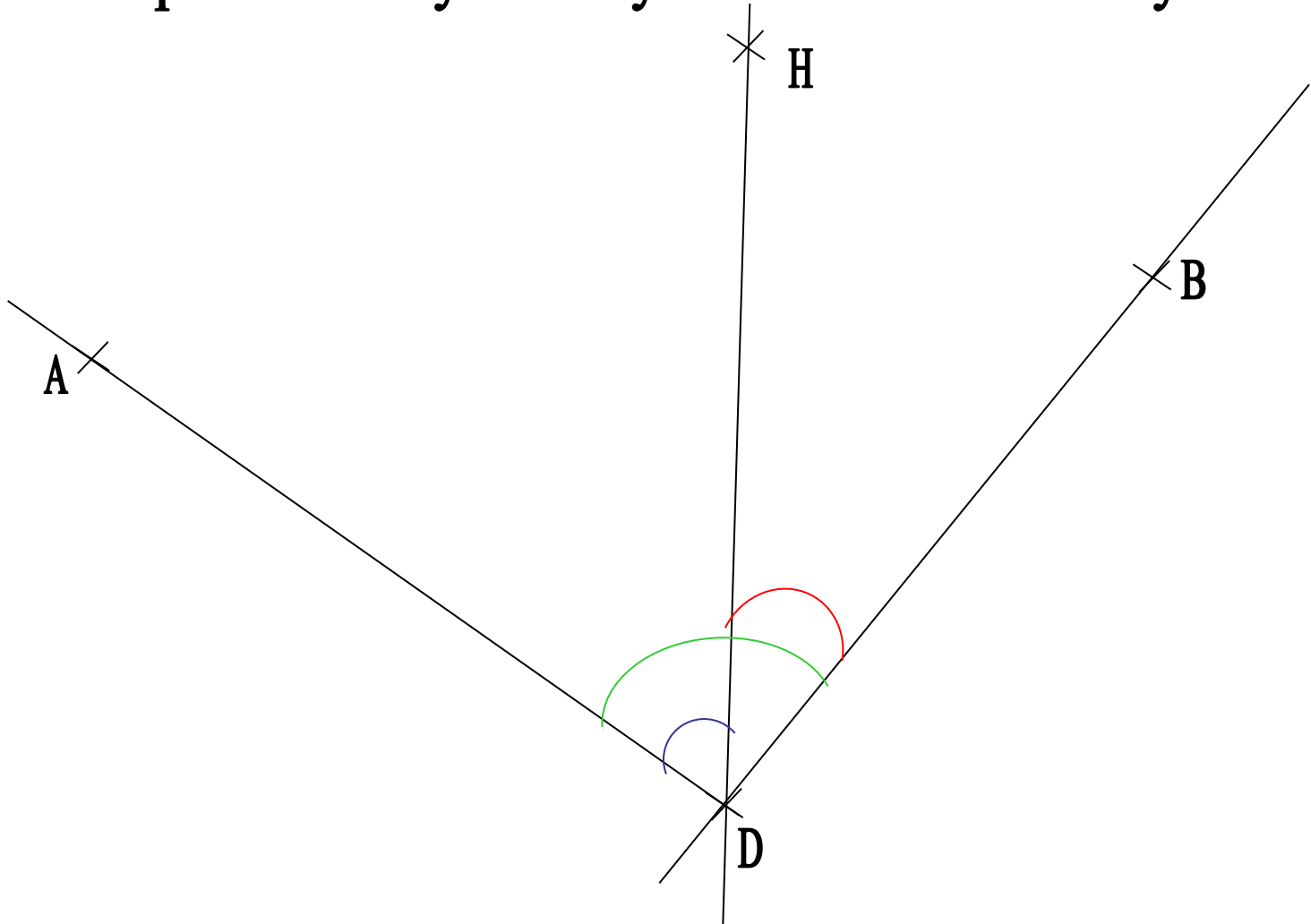
$\sphericalangle ACB$ $\sphericalangle BCD$

Narýsujte a zapište dva úhly, které mají společný pouze vrchol.

$\sphericalangle KML$ $\sphericalangle NMP$

Narýsujte úhel $\sphericalangle ADB$. Vyznačte v něm bod H. Narýsujte úhel $\sphericalangle ADH$.
Zapište všechny takto vyznačené konvexní úhly.

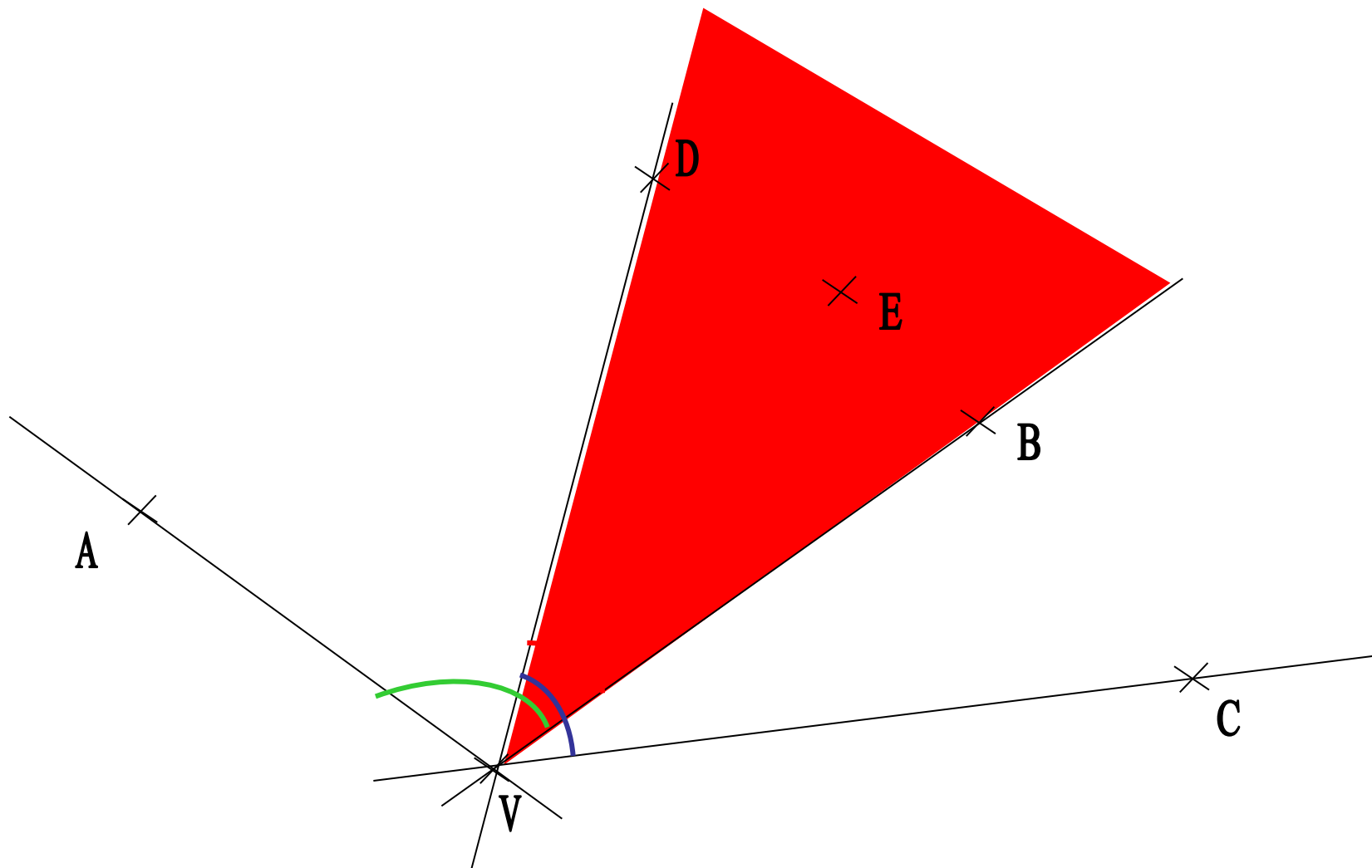

$\sphericalangle ADB$

$\sphericalangle ADH$

$\sphericalangle BDH$

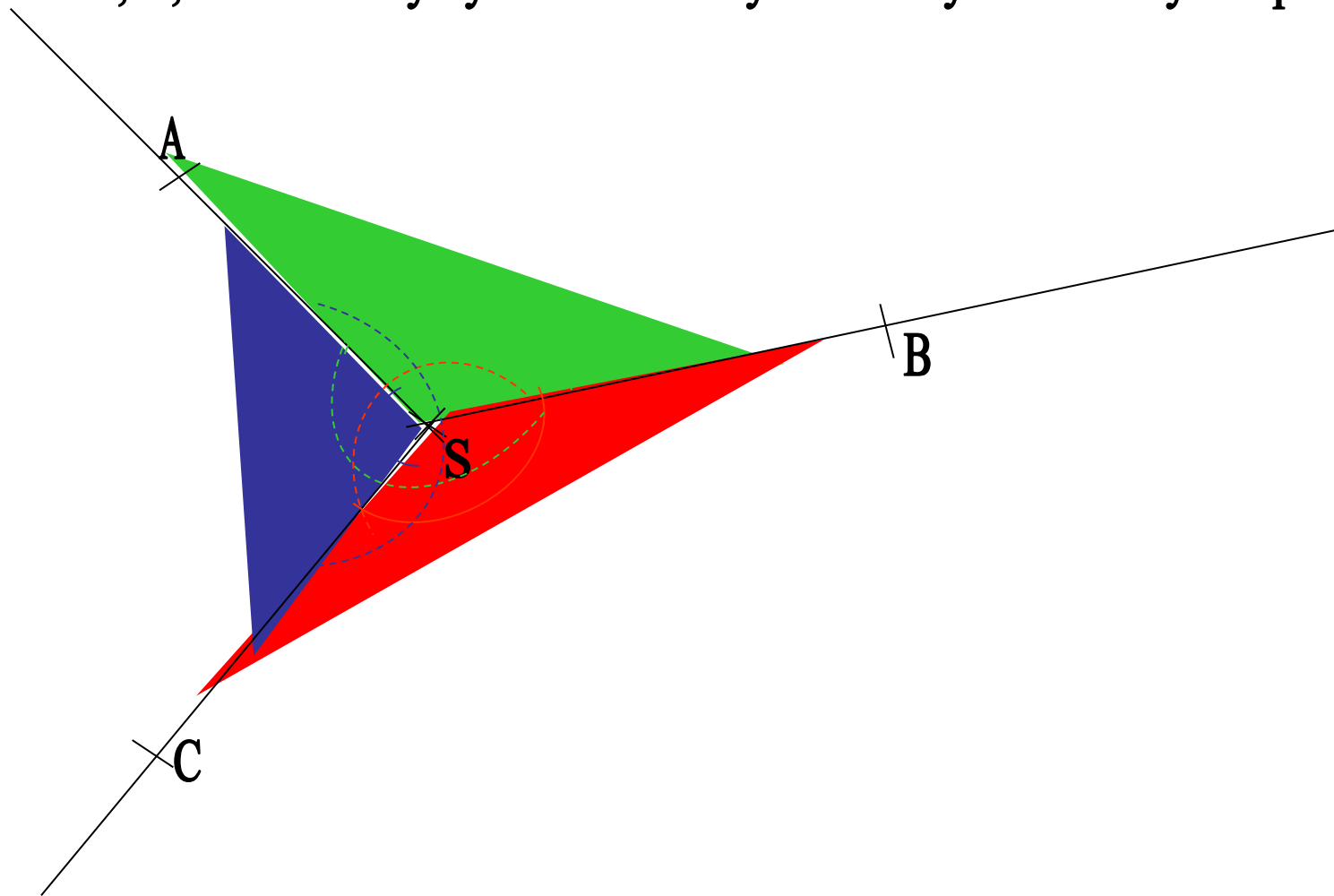
Narýsujte úhel $\sphericalangle AVB$ a úhel $\sphericalangle CVD$. Vyznačte bod E, který je bodem
obou těchto úhlů. Vyznačte barevně společnou část úhlů $\sphericalangle AVB$ a $\sphericalangle CVD$.

Společná část úhlu $\sphericalangle AVB$ a úhlu $\sphericalangle CVD$: $\sphericalangle BVD$

Narýsujte tři polopřímky se společným počátkem S. Na každé z nich vyznačte jeden z bodů A, B, C. Obloučky vyznačte všechny takto narýsované úhly a zapište je.

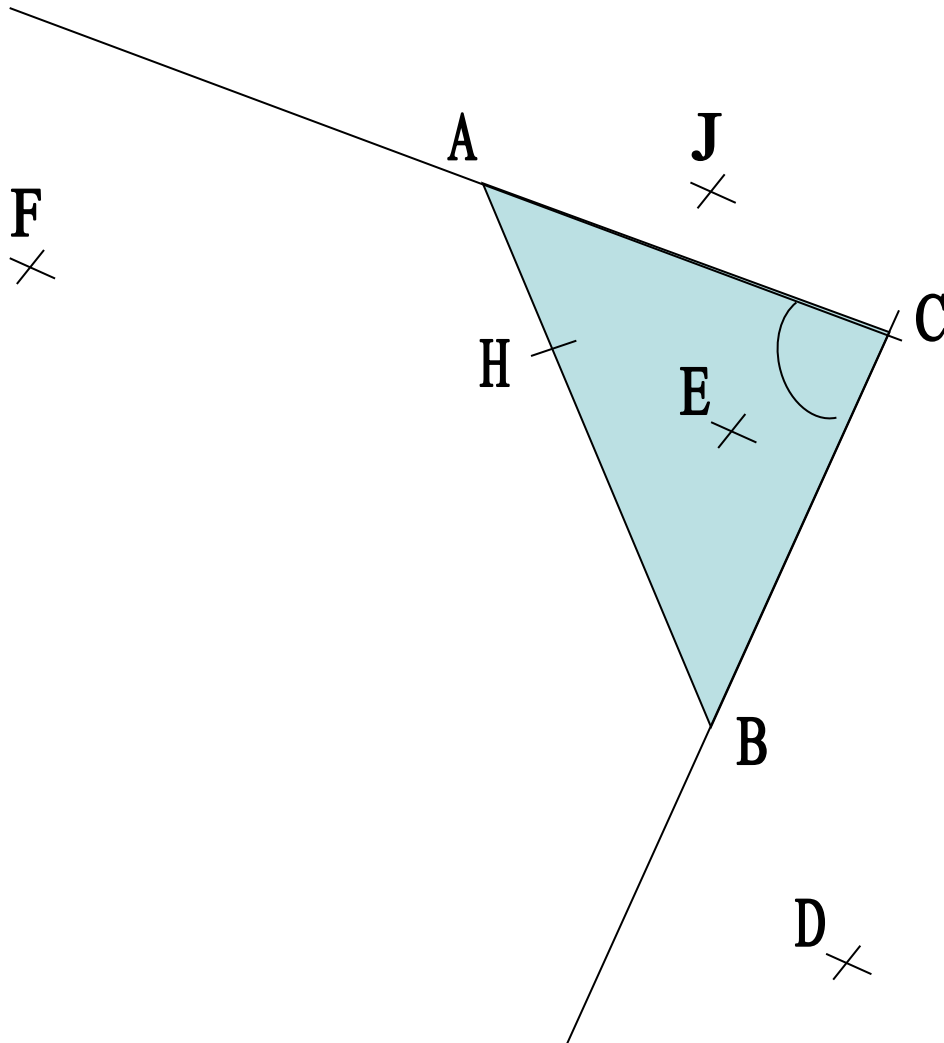
$\sphericalangle$ ASB, $\sphericalangle$ ASB, $\sphericalangle$ ASC, $\sphericalangle$ ASC, $\sphericalangle$ BCS, $\sphericalangle$ BCS.

Trojúhelníku ABC náleží vyznačené body **A, B, C, E, H**

Úhlu $\sphericalangle$ ACB náleží vyznačené body **A, B, C, E, H, F**

Úhlu $\sphericalangle$ ACB náleží vyznačené body **A, B, C, D, J**

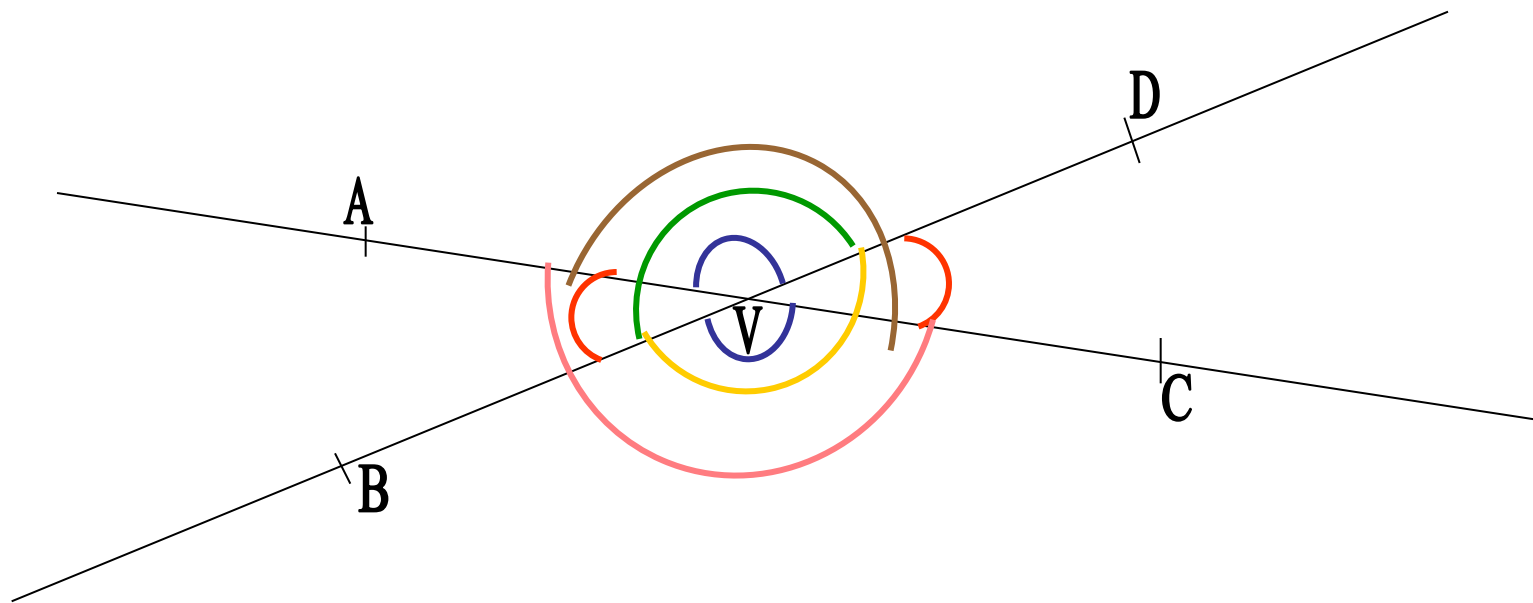
Trojúhelníku ABC a zároveň úhlu $\sphericalangle$ ACB náleží vyznačené body **A, B, C, E, H**

Narýsujte dvě různoběžky. Jejich průsečík označte písmenem V.

Na polopřímkách s počátkem V vyznačte body A, B, C, D.

Kolik konvexních úhlů s vrcholem V je takto určeno? Vyznačte je obloučky různých barev. Kolik přímých úhlů je určeno dvěma různoběžkami?

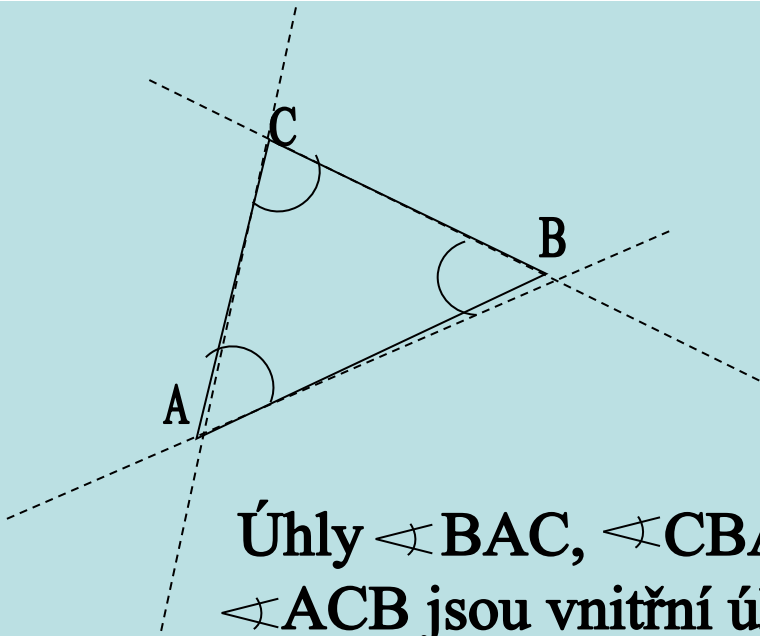

$\sphericalangle AVB$, $\sphericalangle CVD$, $\sphericalangle AVD$, $\sphericalangle BVC$, $\sphericalangle AVB$, $\sphericalangle CVD$, $\sphericalangle AVD$, $\sphericalangle BVC$,

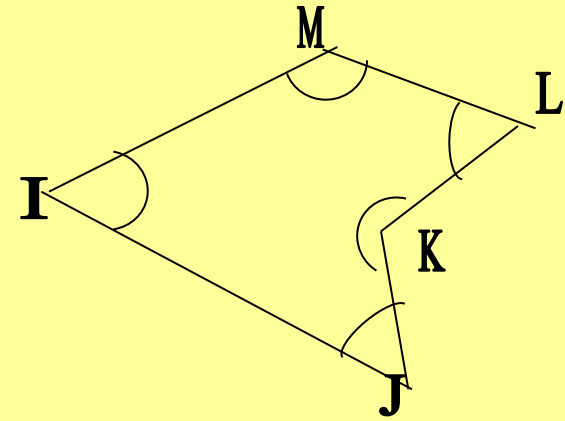
Přímé úhly: $\sphericalangle AVC$ určený bodem B, $\sphericalangle AVC$ určený bodem D,

$\sphericalangle BVD$ určený bodem A, $\sphericalangle BVD$ určený bodem C.

Obloučky vyznačte úhly $\sphericalangle BAC$, $\sphericalangle CBA$, $\sphericalangle ACB$, $\sphericalangle DEF$, $\sphericalangle EFH$, $\sphericalangle FHD$, $\sphericalangle HDE$, $\sphericalangle IJK$, $\sphericalangle JKL$, $\sphericalangle KLM$, $\sphericalangle LMI$, $\sphericalangle MIJ$, $\sphericalangle NOP$, $\sphericalangle OPR$, $\sphericalangle PRN$, $\sphericalangle RNO$.

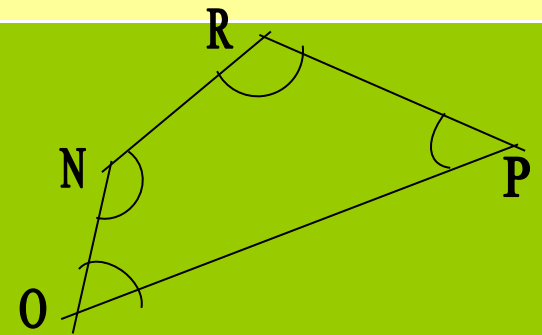
Úhly $\sphericalangle BAC$, $\sphericalangle CBA$, $\sphericalangle ACB$ jsou vnitřní úhly trojúhelníku ABC.

Úhly $\sphericalangle IJK$, $\sphericalangle JKL$, $\sphericalangle KLM$, $\sphericalangle LMI$, $\sphericalangle MIJ$ jsou vnitřní úhly pětiúhelníku IJKLM.

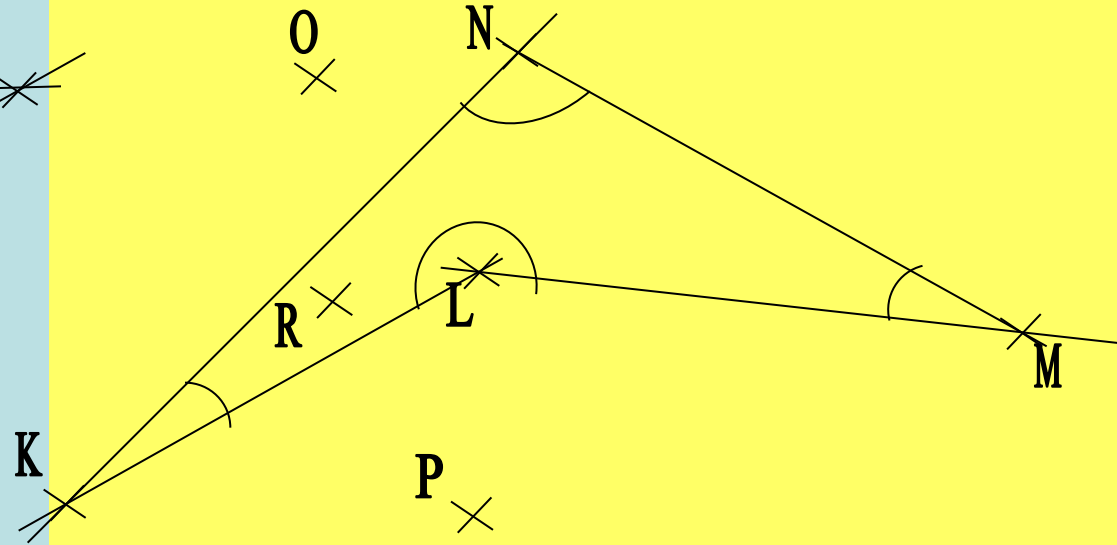
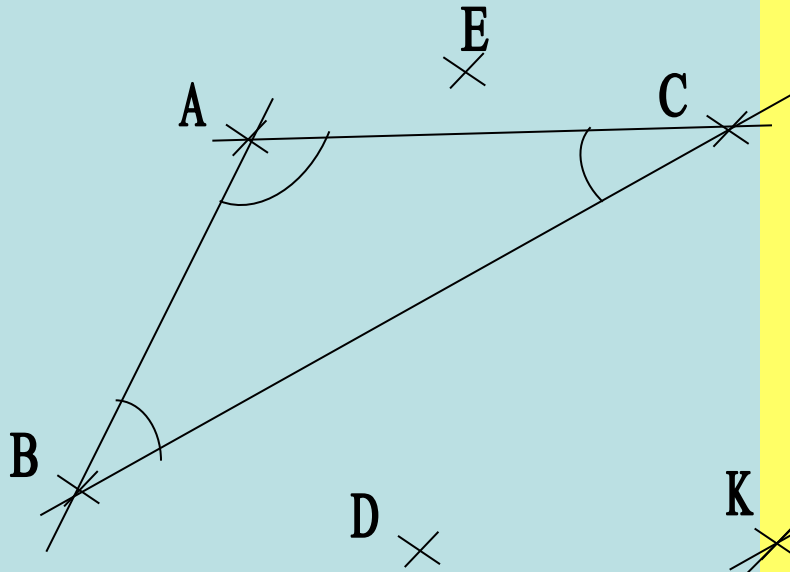

Úhly $\sphericalangle DEF$, $\sphericalangle EFH$, $\sphericalangle FHD$, $\sphericalangle HDE$ jsou vnitřní úhly obdélníku DEFH.

Úhly $\sphericalangle NOP$, $\sphericalangle OPR$, $\sphericalangle PRN$, $\sphericalangle RNO$ jsou vnitřní úhly čtyřúhelníku NOPR.

Narýsujte trojúhelník ABC a čtyřúhelník KLMN.
 Vyznačte vnitřní úhly trojúhelníku i čtyřúhelníku.

Vyznačte bod D úhlu $\sphericalangle BAC$, který není bodem trojúhelníku ABC.

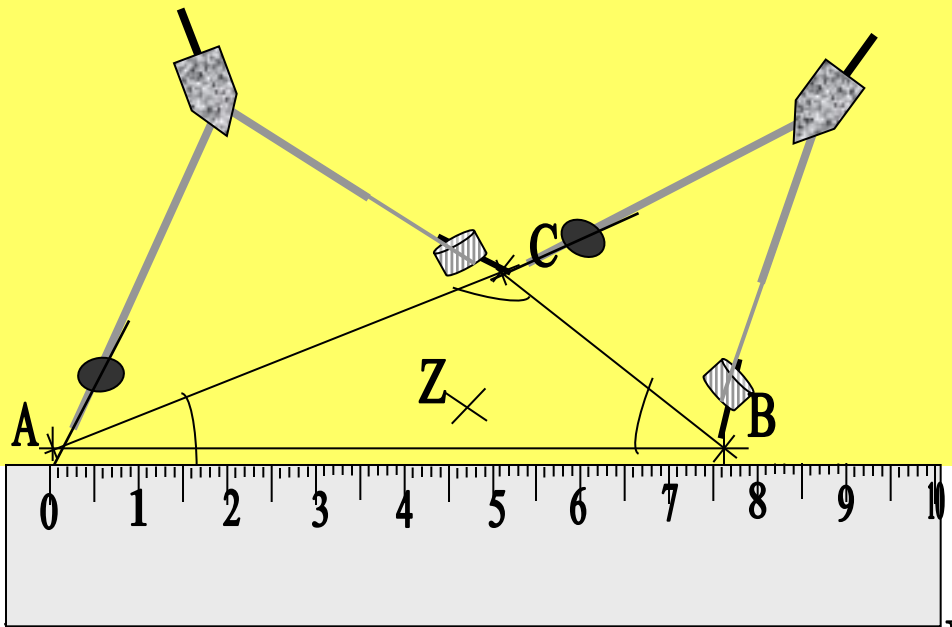
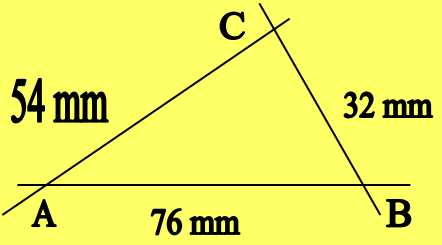
Vyznačte bod E úhlu $\sphericalangle ABC$, který není bodem trojúhelníku ABC.

Vyznačte bod O úhlu $\sphericalangle KLM$, který není bodem čtyřúhelníku KLMN.

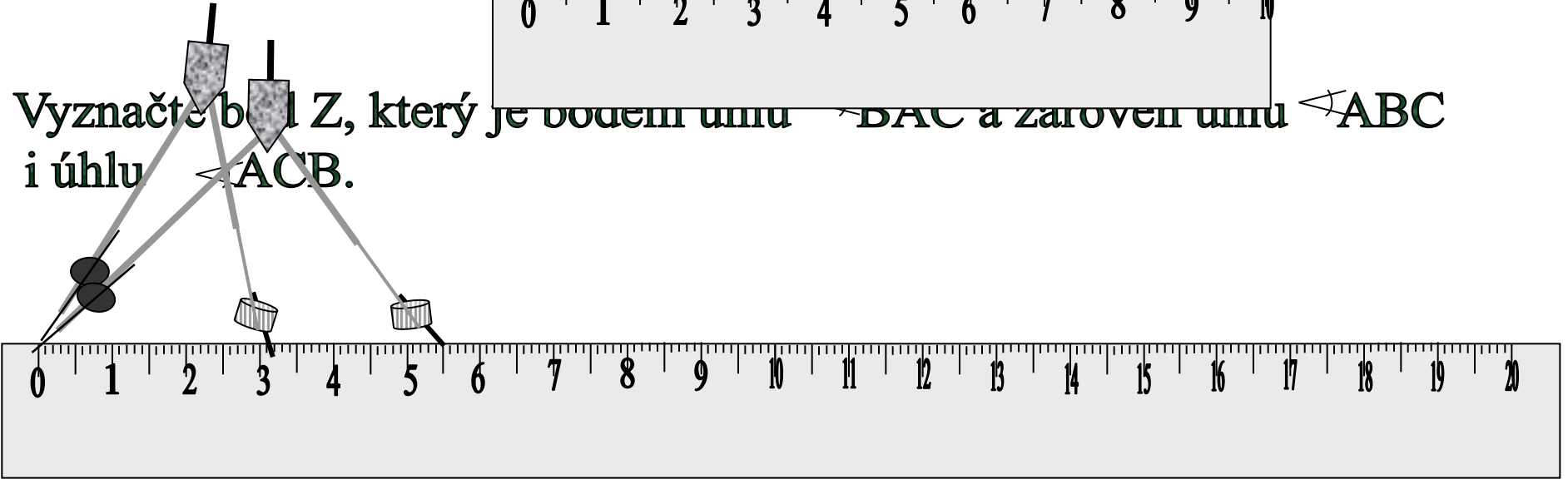
Vyznačte bod P úhlu $\sphericalangle KNM$, který je i bodem úhlu $\sphericalangle KLM$.

Vyznačte bod R čtyřúhelníku KLMN, který není bodem jeho vnitřního úhlu $\sphericalangle LMN$.

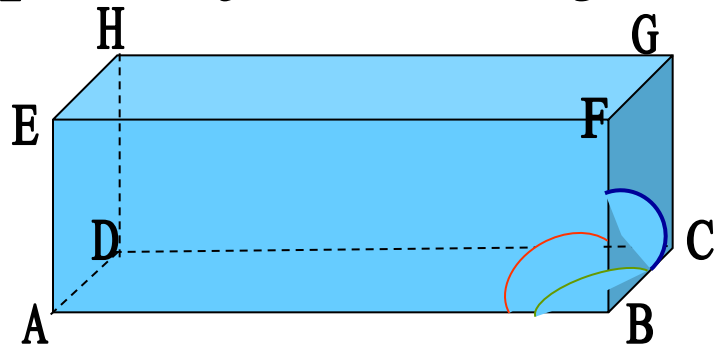
Sestrojte trojúhelník ABC $|AB| = 76 \text{ mm}$, $|BC| = 32 \text{ mm}$, $|AC| = 54 \text{ mm}$.
 Obloučky vyznačte všechny jeho vnitřní úhly a zapište je.

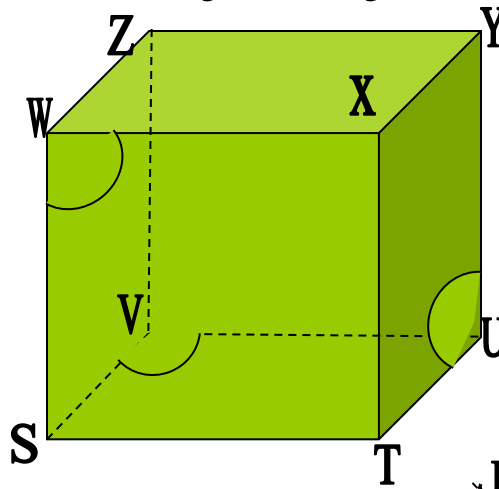
Vyznačte bod Z, který je bodem uhu $\sphericalangle BAC$ a zároveň uhu $\sphericalangle ABC$ i úhlu $\sphericalangle ACB$.

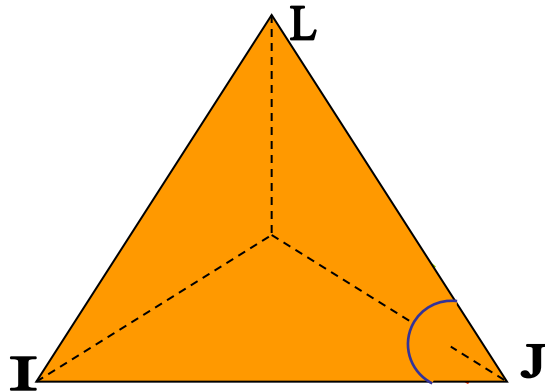
Stěny hranatých těles jsou trojúhelníky, čtverce, obdélníky nebo jiné mnohoúhelníky. To znamená, že hranami těles se společným bodem jsou vyznačeny úhly.

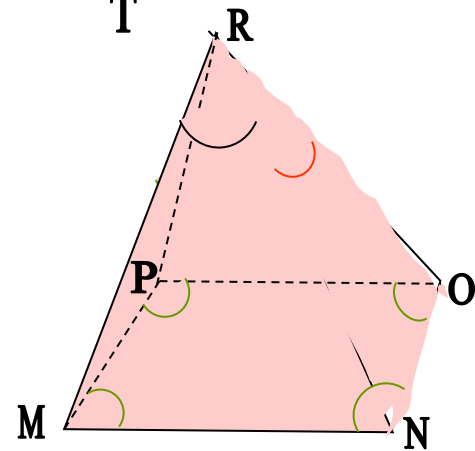
$\sphericalangle ABC$	$\sphericalangle DAB$	$\sphericalangle FGC$
$\sphericalangle ABF$	$\sphericalangle EAB$	$\sphericalangle FGH$
$\sphericalangle FBC$	$\sphericalangle DAE$	$\sphericalangle CGH$

$\sphericalangle SWX$
$\sphericalangle SVU$
$\sphericalangle TUY$
$\sphericalangle ZWX$
$\sphericalangle TUY$
$\sphericalangle STU$

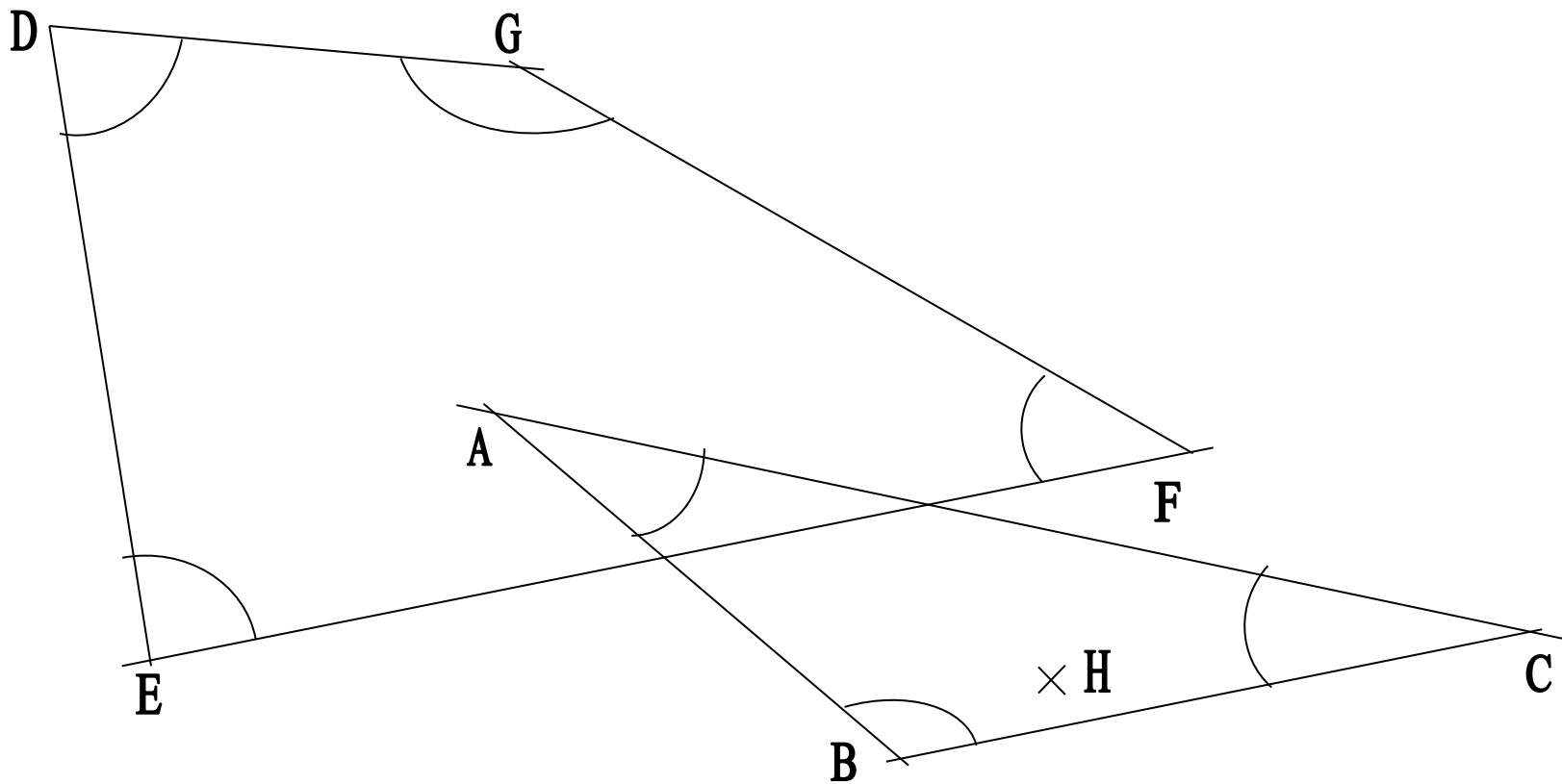

$\sphericalangle LJK$	$\sphericalangle LIK$	$\sphericalangle KLJ$	$\sphericalangle IKJ$
$\sphericalangle LJL$	$\sphericalangle JIK$	$\sphericalangle ILJ$	$\sphericalangle IKL$
$\sphericalangle KJI$	$\sphericalangle LIJ$	$\sphericalangle KLI$	$\sphericalangle JKL$

$\sphericalangle MRP$	$\sphericalangle PMN$
$\sphericalangle MRN$	$\sphericalangle MNO$
$\sphericalangle NRO$	$\sphericalangle NOP$
$\sphericalangle ORP$	$\sphericalangle OPM$

Vyznačte obloučky vnitřní úhly trojúhelníku ABC a čtyřúhelníku DEFG.
Vyznačte bod H úhlu $\sphericalangle$ EDG, který je zároveň i bodem úhlu $\sphericalangle$ BAC.

Vnitřní úhly trojúhelníku $\triangle ABC$: $\sphericalangle ABC$, $\sphericalangle BCA$, $\sphericalangle BAC$.

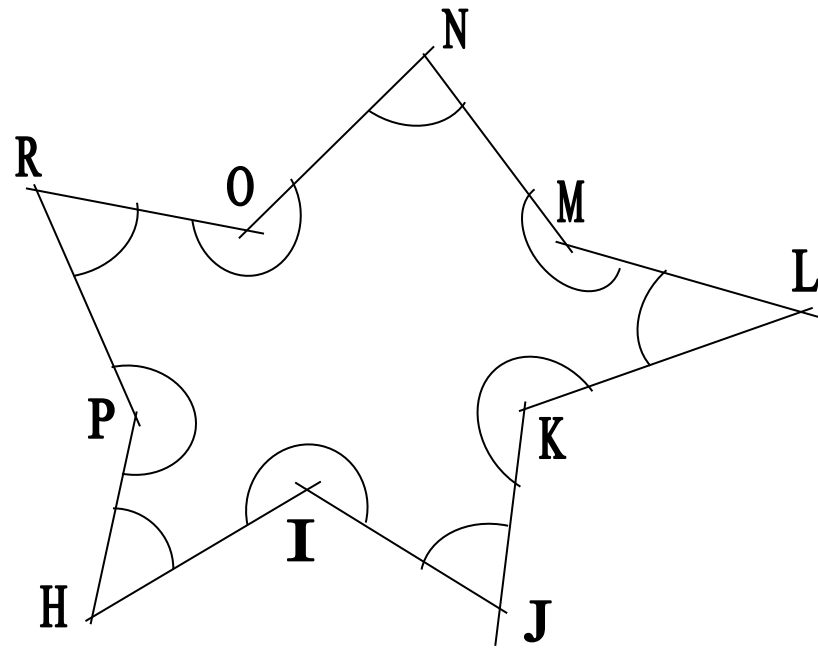
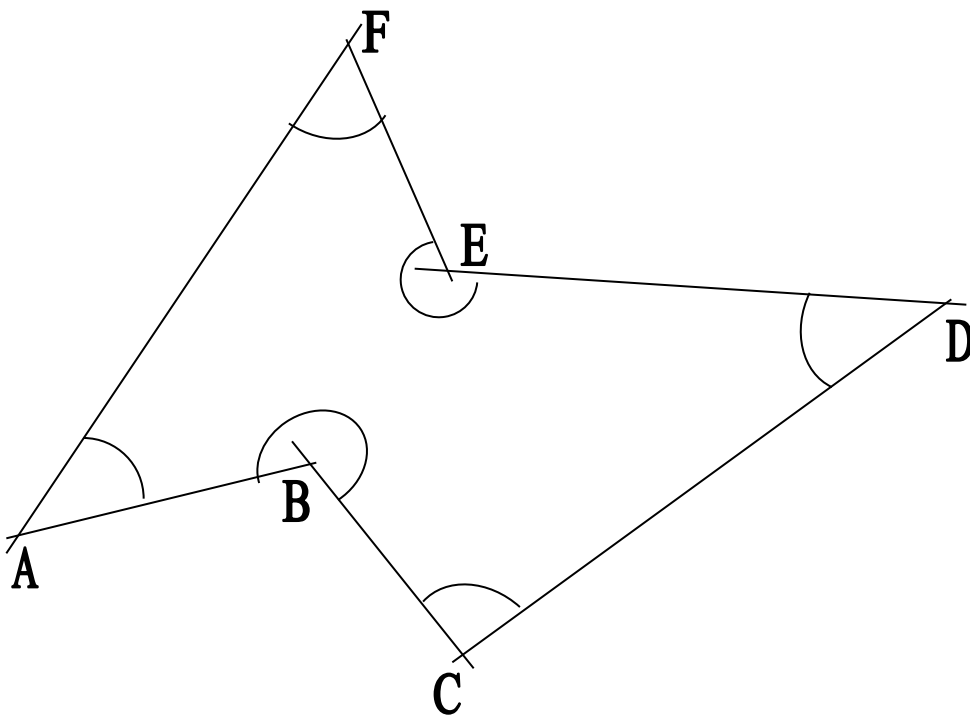

Vnitřní úhly čtyřúhelníku DEFG: $\sphericalangle DEF$, $\sphericalangle EFG$, $\sphericalangle FGD$, $\sphericalangle GDE$.

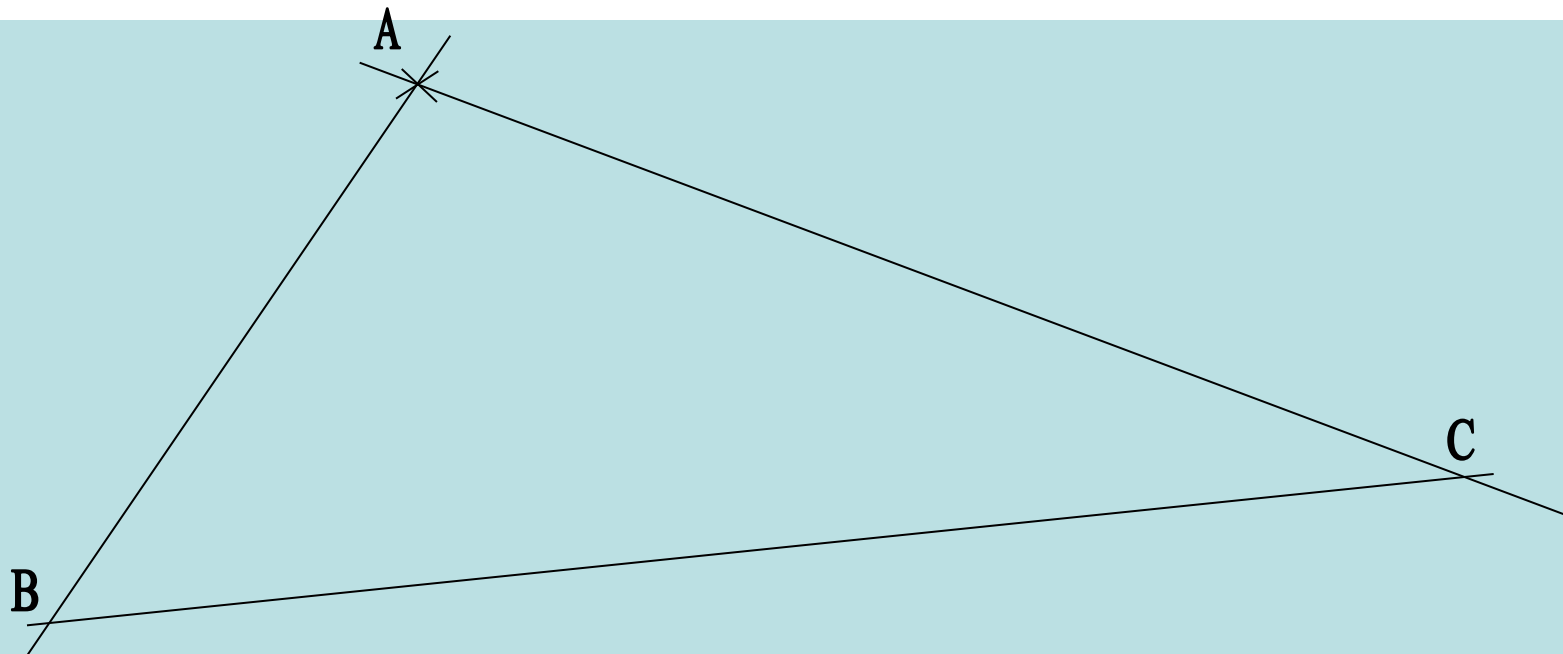
Vyznačte obloučky vnitřní úhly mnohoúhelníků.

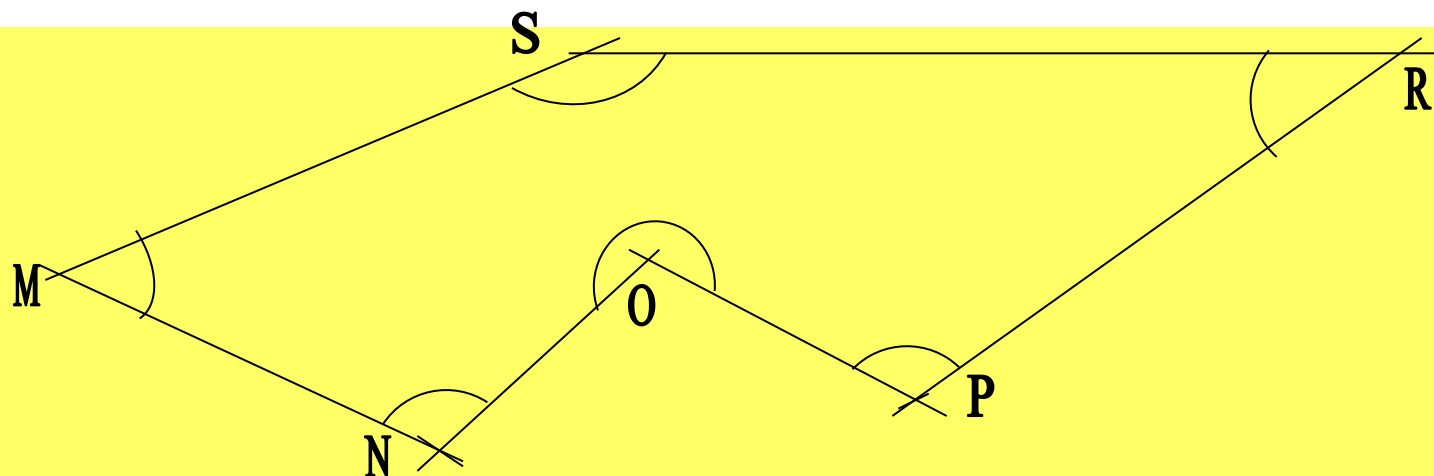
Vnitřní úhly mnohoúhelníku ABCDEF: $\sphericalangle$ ABC, $\sphericalangle$ BCD, $\sphericalangle$ CDE, $\sphericalangle$ DEF,
 $\sphericalangle$ EFA, $\sphericalangle$ FAB.

Vnitřní úhly mnohoúhelníku HIJKLMNOPR: $\sphericalangle$ HIJ, $\sphericalangle$ IJK, $\sphericalangle$ JKL,
 $\sphericalangle$ KLM, $\sphericalangle$ LMN, $\sphericalangle$ MNO, $\sphericalangle$ NOR, $\sphericalangle$ ORP, $\sphericalangle$ RPH, $\sphericalangle$ PHI

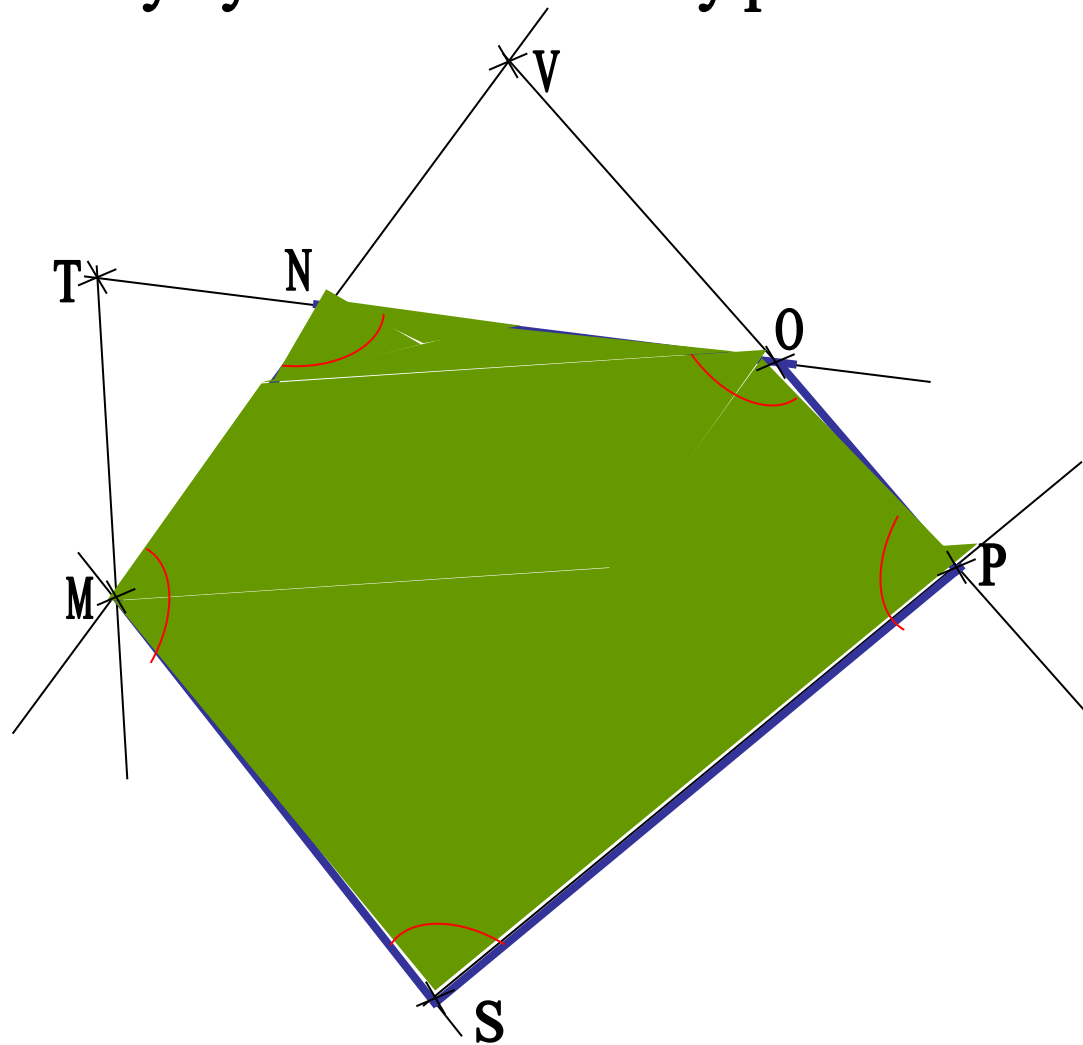
1. Narýsujte úhel s vrcholem A. Narýsujte trojúhelník $\triangle ABC$.

2. Narýsujte libovolný mnohoúhelník tak, aby jeho vnitřním úhlem byl nekonvexní úhel $\sphericalangle NOP$. Obloučky vyznačte další jeho vnitřní úhly.

Narýsujte úhly $\sphericalangle MTO$, $\sphericalangle MVP$, $\sphericalangle MSP$. Vybarvěte společnou část těchto tří úhlů. Obtáhněte barevně strany této společné části. Obloučky vyznačte vnitřní úhly pětiúhelníku.

Společnou částí úhlů $\sphericalangle MTO$, $\sphericalangle MVP$, $\sphericalangle MSP$ je pětiúhelník MNOPS.